

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل: متن قوانین - تصویبنامه ها - صورت مفصل مذاکرات مجلس شورای ملی
سؤالات - اخبار رسمی - فرامین - انتصابات - آئین نامه ها - بخش نامه ها - آگهی های رسمی
شماره تلفن: ۸۸۹۴ - ۸۸۹۵ - ۸۸۹۶ - ۵۴۴۸

سال سوم - شماره ۷۶۶

صفحه ۲۱۴۱

مدیر سید محمد هاشمی

۱ شنبه ۱۲ مهر ماه ۱۳۲۶

دوره یازدهم قانونگذاری

شماره مسلسل ۱۵۰۶

روزنامه یومیه

فهرست مندرجات

۱ - بقیه صورت مشروح مذاکرات بیستمین جلسه دوره یازدهم	از صفحه ۱ تا ۱۰
۲ - اخبار مجلس	۱۱
۳ - تصویبنامه	۱۱
۴ - انتصابات	۱۲
۵ - آگهی های رسمی	۱۳

مذاکرات مجلس

بقیه جلسه ۲۰

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز ۵ شنبه هفتم شهریور ماه ۱۳۲۶

مجلس نیم ساعت پیش از ظهر بریاست جناب آقای رضا حکمت بعنوان بعد از تنفس تشکیل گردید

رئیس - چون جلسه قبل بعنوان تنفس تعطیل شد حالا نوبت آقای عباس اسکندی است بفرمائید.

اسکندری - بنده باین برنامه حکومت جناب آقای قوام السلطنه چنانچه نوشته ام در کلیات و مواد مخالف هستم و مراتب را هم بعرض آقایان نمایندگان محترم میرسانم والیه قضاوت امر باخود مجلس شورای ملی است ولی قبل از شروع بعبراض خودم لازم میدانم که يك مطالبی را اینجا بعرض برسانم: قسمتی از آقایان مخالفین مطالبی را اینجا عنوان کردند که حقاً از روی انصاف وارد نبود و جزء اعتراضات و اشکالاتیکه باید نسبت بیک حکومتی میشد بنظر من صحیح نبود مثلاً همکار محترم من آقای کشاورز صدر و آقای حسین مکی و یکی دوفرد دیگر از آقایان مخالفین در اینجا اظهار کردند که در مدت نوزده ماه حکومت آقای قوام السلطنه حکومت نظامی در سراسر شهرستان تهران برقرار بود میزدند و می بستند و می گرفتند و آنچه میخواستند میکردند و اینرا هم بحساب این حکومت میگذاشتند اینطور نبود چرا که قانون حکومت نظامی که در مجلس دوم گذشته بود هیچگاه مورد استفاده دولتها بیکه در فترت و مجلس سوم بودند و چندین سال هم فترت طول کشید از طرف دولتهای وقت مورد استفاده نشده بود ولی بعد از اینکه در یک شب تاریخی در این قبرستان تهران اشخاصی بصورت غیر قانونی با یکدیگر بهتران آمدند و اینجا کودتا کردند

حکومت نظامی برقرار نمودند در مجلس چهارم هم این حکومت فیر قانونی نظامی عمل شد و بعد در مجلس پنجم سردار سیه رئیس الوزراء بعد از آنکه رفیق مبارز ما میرزاده عشقی که يك روزنامه نویس بود و به تیر بیدادگری حکومت غاصب از یا افتاد من و نه نفر از روزنامه نویسهای دیگر باین مجلس برای اعتراض آمدیم و شصت و چهار روز در این مجلس بودیم و در همین صندلیهای جلوی رئیس الوزراء خاضی آمدنشست و از مجلس اجازه گرفت که حکومت نظامی برقرار شود از این تاریخ بحکومت نظامی صورت قانونی داده شد تقاضا برای حکومت نظامی عنوانش این بود که قسول آمریکا ایبری در اینجا کشته شده کتابیکه من موجود دارم حکایت میکند که هیچگاه از طرف مردم ایران مستقیماً نسبت بقسول آمریکا عملی نشد (صحیح است) و هیچگاه ایرانیها نسبت بهمسایگان خودشان و نسبت باقلبها و نسبت بخارجیها عمل خلاف مهمان نوازی نکردند و هیچگاه این قبیل کارها را مردم این مملکت نمیکندند (صحیح است) در این کتاب حکایت میکند که ایبری سابقاً چه میکرد و بالاخره از طرف مأمورین خارجی چه شد کتاب حاضر است و این بکنفر اسکاگندی بود که از انگلستان فرار کرد رفت آمریکا و بعد تبه آمریکا شد و بعداً بسمت قسول آمریکا در تهران مأمور شد و آنها بیکه قدم بقدم همراه او بودند او را

در تهران کشتند و لی این بحساب دولت ایران گذاشته شد و يك بد نامی برای مردم پیش آمد که اگر این کتاب موجود نبود شاید تصور میکردند که مردم ایران نسبت بخارجیها بد رفتاری میکنند این طور نیست در طی قرون ما ثابت کردیم که تا آنجا بیکه امکان داشته است همیشه نسبت بخارجیها آن اصول اتیکت بین المللی را بیش از خدمت مول ما اعمال کرده ایم پس اگر حکومت آقای قوام السلطنه از حکومت نظامی قانونی استفاده کرده است این استفاده از يك قانونی بوده و نمی تواند مورد اعتراض باشد مثلاً يك اسپیسالیته ای را بنظر آورید که رویش نوشته این قرض را از دو عدد تاده عددمی توانید بخرید خوب اگر کسانی خواستند آن ده عدد را بخرند گناه نکرده اند (خنده نماینده آن) ولی در حال بیشتر از آن نمیخورند و کمتر از دو عدد هم نباید خورد، قانون است اجازه داده و يك ماده ه گذاشته و يك ماده ۸ ایراد نیست اما من شخصاً خودم با قانون حکومت نظامی مخالفم و امیدوارم که مجلس شورای ملی یا خود دولت، این دولت یا هر دولتی که میآید این حکومت نظامی را بر اندازد بنده با آقای فرامرزی يك ورقه را امضاء کردیم حالا ما دو نفریم و اگر یازده نفر شدیم، تا حالا نشده ایم این طرح را میآوریم بمجلس و قانون حکومت نظامی را لغو میکنیم (فولادوند دو نفر نیستید آقا بنده هم امضاء کرده ام) قسمت دوم که صحبت شد اینجا گفته شد سوء استفاده از اتومبیلها

● بقیه مذاکرات مشروح بیستمین جلسه از دوره یازدهم قانون گذاری

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

میشود و بعد در نتیجه بیاید و این اتمیلهار با بگریه بالاخره آقا جان در زمانیکه دنیا هوا بیبای بی خلبان از اقبانوس عبور میدهد در يك مملکتی باید موتور کار بکند دیگر با شتر نمیشود رفت بعقیده من ده میلیون تومان که کم است بیست میلیون تومان هم باید دولت اضافه در دست داشته باشد برای وسایل نقلیه مصرف کند و از اقصی نقاط مملکت هم در ۲۴ ساعت بتواند قوای فوری بهر نقطه که بخواهد برساند منتها باید گفت سوء استفاده نکنند و استفاده از وسائل دولتی باید تابع يك قانونی باشد (یکی از نمایندگان - تفریح نباید کرد با آن) بلکه اصولاً تفریح هم يك حدی دارد دولتی دولت باید به تمام منی مجهز باشد کدر هر موقعی آن کاری را که میخواهد بکند بکند حالاً من با ایندولت مخالفم اما يك دولتی که من با او موافقم آن دولتی که نمیتواند وقتی با آمده است مردم را نگاه کند و بعد چندتا قافله شتر حرکت بدهند که میخواهد دروا برساند بعد از این آقای وزیر بهداری چکار باید بکند بنده نمیدانم ، بعقیده من وسائل نقلیه کم است و باید زیادتر هم بشود تا کارهای دولت انجام شود منتها باید تمهید بکنند که سوء استفاده نکنند . همینطور آقایان دیگر مذاکراتی کردند از جمله آقای امامی امیری ایشان صحبتها کردند که بنده خیال کردم ایشان نمایندگان کی از آقای پیشه‌وری آمده اند و گله از آقای قوام السلطنه میکنند که چرا با من قرار داد بستید و بعد با آن قرار داد عمل نکردید و آنرا نقض کردید و مرا از آنجا بیرون کردید من اول اینطور خیال کردم که ایشان دارند گله میکنند (خنده نمایندگان) هیچوقت در دنیا سابقه ندارد که از يك قشون قانع حساب بگیرند بگویند آقا تو که قشون مانده کل هستی و رئیس قشون هستی صحیح است که فتح کرده‌ای ولی چرا وقتی رفتی از پنجره رفتی و از در رفتی میگوید من باید میرفتم و قلمه‌ها میگردم دیگر اختیار درو پنجره اش با خود من بود مقتضیات زمان در هر موقعی آنچه که اقتضا بکند باید کرد وقتی امروز دست مانمیرسد میبینم فردا وسائش را تهیه میکنند و نتیجه میگیریم حالا بنده در اصل قضیه وارد نمیشوم کدر آن عملی کشد بنده موافقم یا مخالفم کاری ندارم ولی اصولاً این اعتراض غیر وارد است (صحیح است) وقتی مانگاه میبینم می بینم که اینجا صحبت میشود و گفته میشود که شورای امنیت این کار را رد کرد قبول کنید که بالاخره يك دولتی باید تشخیص میداد که موقع را طوری میزان بکند که شورای امنیت را هم با آن موافق کند (صحیح است) اینها را مقدمه میگویم آقایان این صحیح است ها را يك کرده بگذارید وقتیکه شروع به مخالفت میکنم آن موقع هم بگویند (خنده منته نمایندگان) (سزاوار مطمئن باشید که وقتی بمورد باشد بگویند) اما موضوع مخالفت بنده با برنامه (سزاوار - باین زودی؟) (ابوالقاسم امینی - مقدمه اش کوتاه بود) آقایان بصورت موافق نخواستید آنطوریکه باید و شاید و یا فرصت نکردید صحبت کنید اما بنده که مخالفم من اینها را از روی اصول عرض کردم والا بایستی آقایان موافقین بگویند که نگفتند اصولاً بنده خیال میکنم هیچ برنامه‌ای از طرف يك دولتی به مجلس شورای ملی داده نمیشود که در آن ذکر شود که ما میخواهیم روابط حسنه‌مان را بسادول خارجی قطع

بکنیم و با آنها به رفتاری بکنیم مادر داخل خیال داریم سمدار باشکینم و مخالف عمران و آبادی هستیم؛ هیچوقت چنین برنامه‌ای نه در ایران و نه در سایر نقاط دنیا و ممالک دیگر از طرف دولت‌ها داده نمیشود (صحیح است) هر دولتی هر وقت برنامه میآورد البته میگوید من میخواهم روابط حسنه با دولتم جوار خصوصاً ممالک معظمه و با کلیه همسایه‌ها داشته باشم ، سندا بسازیم؛ عمارتها درست بکنیم؛ فرهنگ عمری را تعمیم بدهیم از این صحبتها میکنند بهداری را بسط بدهیم و بالاخره تمام کارهای خوب و زیبار برشته تحریر در میآورد و از این نوع برنامه در این مجلس از حدود ۱۵۰ متجاوز است کابینه های مختلفی که از اول مشروطیت تا اکنون آمده‌اند همه اینها دارای همین نوع برنامه‌ها هستند کاین حسن نیتها در آن برنامه‌ها وجود دارد ولی من خیلی خیلی تعجب میکنم باین همه برنامه‌های خوب ما چرا هی عقب رفتیم اگر واقعا باینها عمل شده بود و بیک نتیجه‌ای رسیده بود ما بایستی الان در مدت ۴۲ سال یکی از بهترین ممالکی باشیم مجهز از حیث فلاحه ، از حیث امور صنعتی ، بسط و توسعه عدالت و امنیت در مملکت و چیزهای دیگر باید بگردیم که چرا با تمام این حسن نیت‌ها ما نتیجه خوب نمی‌رسیم . اگر باین سؤال جواب داده شود و بنظر من اگر ما بگردیم و آن علت الملل بدبختیها را پیدا کنیم بهتر نتیجه می‌رسیم تا بیشتر را بتمارف برگزار بکنیم من شخصاً بشام میگویم که در مدت بیست و چند سال باین آقای قوام السلطنه بنده رابطه نزدیک واردت و صمیمیت دارم مخالفت بنده يك مخالفت اصولی است و بنده خیال میکنم که باین وضع و بزرگرمی که اینجا موجود است و ایشان به مجلس تقدیم داشته اند باین طریق ما بن نتیجه نمی‌رسیم باید دردها را گفت اساس برنامه را درست تهیه کرد و بعد به نتیجه رسید . جناب آقای قوام السلطنه باین نقشه ای که با اسم برنامه دولت است و یکمده مهندس و معمار با آنها با اسم وزیر به مجلس تشریف آورده‌اند و میخواهند يك عمارت ایران آباد را درست بکنند و میگویند این شکل میخواهیم درست بکنیم لازم است مطالب را طبقه بندی کنیم بنده باین بر نامه مخالف هستم و خیلی جسارت است که با آقایان وزراء هم بنده مخالفم و دلایلی دارم که عرض میکنم و سمی هم میکنم که کمال رعایت ادب را انجام بدهم جاهانی که خواستم يك کلمه‌ای را پیدا کنم که در قالب بریزم و نتوانستم برای اینکه تصور نشود اسائه ادب است از خود آقایان میبرسم که چه بگویم برای اینکه شماها راضی باشید (مهندس رضوی - رضایت وزراء شرط نیست قوانین داخلی مجلس را باید رعایت بکنید) رضایت آقایان نمایندگان عرض کرده ، یعنی شما یعنی آقایان نمایندگان مسبوب باشند که من چه میگویم . در فصل اول برنامه سیاست خارجی دولت بنده اعتراض دارم اصولاً بنده موافقم کدر این کشوری که ما زندگانی میکنیم و يك وضعیت خاص دارد اول وضعیتش را در نظر بگیریم و بعد به نتیجه بکشیم برای اینکه يك خلاصه‌ای برای اطلاع آقایان بنده عرض میکنم ، مادردهنیز آسیا واقع شده‌ایم کشور ما نه حالا بلکه در مدت چندین صد سال همیشه مرکزی بوده است که در آن بانواع و اقسام روز های بسیاری دچار تذبذب های حوادث و سیل های

تهاجم بوده است و يك روز هائی هم باین صورت های ملام معقول يك تهاجماتیرا این مملکت تحمل میکرد در ۱۷۴۷ درست دویست سال قبل و در ۱۷۵۴ یعنی ۱۹۳ سال قبل خداوند متعال بایران سوهت کرد و دوتا همسایه خیلی عزیز بی ارزشانی کرد خوب اینها را ما دعوت نکردیم ، به مسایکی نخواهیم بودیم ، نبوغ و جوانی آنها ، وضعیت مملکت آنها آنطور اقتضا میکرد یکی از سمت جنوب یکی از سمت شمال آنها آمدند و از يك طرف در پشت سلسله جبال البرز و طرف دیگر در پشت کوه های هندوکش ایستادند و در ضمن هم با هم مغازه میکردند هم با ما اظهار محبت میکردند . در این جریان دولت هائی که در این مدت در ایران حکومت میکردند بسیار دچار زحمت بودند وقتی نگاه میکنیم بتاريخ سیاسی ایران میبینیم اینها همیشه مجبور بودند يك نکتا را رعایت کنند و برای این هم در مدت چهل و چند سال مشروطیت میبینیم در پرگرام هائیکه آورده اند در اینجا همیشه نوشته میشود که سیاست موازنه و درستی با دول همجوار مخصوصاً با این دو همسایه گرامی بنده خیال میکنم تنها راه صلاح این کشور هم همین سیاست موازنه است ، ما بایستی در حالیکه خودمان را مجهز میکنیم بوسایل جدید دنیا بسط امنیت بدهیم زراعت و صناعت را پیش ببریم باید در سیاست خارجی این نکته را رعایت بکنیم که وسیله ای داده نشود بدست دیگران که جلوی ترقی ما را بگیرند بنده عقیده بوحث کامل ایران دارم و تصور میکنم که ایران يك جسم و بیگر واحدی است آنچه که اعتراض دارم در این برنامه نقضی در وحدت ایران می بینم يك مراسله‌ای اینجادارم که بکلی از شوخ جزیره بحرین که از آنجا فرار کرده و آقای فرامرزی شاید مجلسان را بداند بنده دو بی رفته و بمن مینویسد که من هر روز می شنوم «در مقدمه يك خورده هم از بنده تمجید کرده آنرا میگدارم کنار » که بنده نطق شما را خواندم خیلی خوشمان آمد و خیال کردیم حالا موقعی است که ما هم حرف خودمان را بزنیم بعد مینویسد در تهران و مجلس شورای ملی هر روز صحبت میشد از سرو پای ایران ما میخواهیم بدانیم که مادر کجای ایران هستیم آیا ما ناخن ایران هستیم که گرفتند و بدور انداختند؟ چرا از ما صحبت نمیشود ما میدانیم در مدت هشتاد سال هیچ سندی هم هیچ دولتی نداده است که ما جزو ایران نیستیم؟ ما جزء لاینجزای ایران هستیم (صحیح است) و در هر موقعی که پاسگاهائی دولت بخواهد در جزیره بحرین برقرار کند ما خودمان را بکشتن میدهیم (صحیح است) احسن) و آنها را برقرار میکنیم بنده میخواهم از دولت جناب آقای قوام السلطنه بخواهم برای وحدت ایران ، تا هیچگونه حرفی در هیچ صورتی نباشد امر بشود باین قشونی که ۱۵۰ میلیون تومان در سال میگیرد اول يك تلگراف بکنند بشیخ بحرین بیاید به تهران و البته خواهد آمد اگر مقتضی هم دانستند حکومتش را بخود او میدهند مقتضی ندانستند قوای ایران میروند در بحرین و مستقر میشوند (صحیح است ، صحیح است) امروز بهترین موقعی است که ما بحرین را میتوانیم برگردانیم چنانکه باید و شاید همانطور که بوده است

(یکی از نمایندگان - نرفته که برگردد) بلکه یعنی پاسگاهها در آنجا مستقر شود و درست هم نوشته است این مینویسد مگر ما ناخن ایران هستیم من اصلاً میخواهم سرو پارا کنار بگذاریم ، ایران در روی زمین واقع شده و زمین هم يك جسم کروی است سطح مستوی هم وجود ندارد هر جا هست کروی است هر نقطه ایران را کدست گذاشتید سر و قلب ایران است ، کرمان و آذربایجان و تهران قلب ایران است صحیح است ، صحیح است) همه جا قلب ایران است و ما نباید مرد دروا فلیشان را مجروح کنیم و سر و پا درست کنیم برای مملکت . خلیج فارس بزرگترین منطقه ایست که در مدت بیست و پنج قرن وسیله سیادت و آقائی دنیای قدیم بوده امروز از ۶۰ درجه عرض شمالی همسایه محترم ما امیراطوری انگلستان و بریتانیای کبیر میآید خلیج فارس ، مانکه صاحب خلیج فارس هستیم اصلاً اسمی از خلیج فارس نمی‌بریم صاحب خلیج فارس کلیددار آسیا است باید در تمام این جزایر خلیج فارس دوتا استاندار که مثل نایب السلطنه نماینده بزرگ دولت باشد آنجا فرستاده شود ۵۰ میلیون ، صد میلیون تومان یا بیشتر هم اگر لازم باشد باید شاخرج بکنند و این خلیج و جزایری که بی قیمت است و اینها نیکه تمام وسیله سیادت يك ملت است و ما در دست داریم اینها را اینطور نباید مطرود و متروک گذاشت و ما هم اش در بی سرو پا میگردیم . سر و قلب ایران همینجا است . اینجا ناخن نیت و اینجا سر ایران است اگر خواستیم سر برای ایران قرار بدهیم این جا سر ایران است ولی بعقیده بنده هر جا را دست گذاشتیم سر ایران است قسمت دیگر که لازم است همه بدانند بایستی تصور نشود که مبالغه شده مبالغه‌های نیست (فرامرزی - راجع به آنجا هائی که دستمان است و خرابست حرف بزنید) همه جا دست ما است خلیج فارس در مدت پانصد سال وسیله آقائی پر تالیها ، آقائی اسپانیولها و بعد فرانسویها بوده و حالاً هم انگلستان سیادت خودش را در آسیا در این قسمت جنوبی ایران یعنی بحر عمان و اقبانوس هند و کشتیرانی در خلیج فارس اعمال میکند بنده عقیده‌ام اینست که اگر دو دفعه و سه دفعه هم تکرار بشود عیبی ندارد و باید حتماً در این موضوع تصمیم مقتضی گرفته بشود و در برنامه دولت راجع بحرین و کلبه جزایر خلیج فارس يك اصل مستقیمی باید دولت‌ها پیش بگیرند (صحیح است ، صحیح است ، صحیح است) مطلب دیگر که باید دانسته شود اصولاً زمین فی حد ذاته خودش قیمتی ندارد موقعیت آن‌ها و مردم آن زمین‌ها قیمت دارند به تبعیت از دستور آسمانی وان اگر مکرر عبدالله انقیام آن‌ها بیکه متقی هستند و خوب کار میکنند باید طرف احترام واقع شوند باید دقت کنیم و توجه نمائیم و تمام مملکت را هم در حکم واحد بدانیم نگفته نمائند که متأسفانه در یکی دو ماه قبل در جزایر خوانده شده که شیخ بحرین خودش یا نماینده اش در کنفرانس نفتی عربستان حضور بهم رسانیده این قطعاً باید جلو گیری بشود و هیچ قدرتی نمی‌تواند که راجع به تمامیت ایران جلو گیری بکند و کسی نمیتواند منت ایران را مانع کند که آنجا عده نفرستند و جلو گیری نکنند و استعراق قوای دولتی در آنجا نشود این موضوع کاملاً داخلی است و ارسال مرسل بادولت انگلستان هم مورد ندارد و من دوسه وزارت خارجه را دیده‌ام و از آنچه دیده‌ام اظهار تأسف میکنم شورای امنیت

هم همینطور ، قضیه کاملاً داخلی است و باید خودمان حل بکنیم در قسمت دوم این برنامه در فصل سیاست خارجی بنده بدو مقدمه‌ای عرض میکنم رقابت بین دولتین انگلستان و روسیه تزاری تا ۱۹۰۱ در ایران باقسام مختلف عرض اندام میکرد دولت روسیه تزاری هم دولت خیلی متجاوز بود اگر ما به قرارداد ۱۹۲۱ نگاه بکنیم میبینیم که در این قرارداد دولت اتحاد جماهیر شوروی مکرر قید کرده است که ما از منافع و امتیازاتی که دولت سبغ تزاری ، مخصوصاً این لفظ را قید کرده است یعنی این امری است که بر آنها بیشتر از ماسلم است « در ۱۹۰۱ در امتیازی یک نفر هلندی با اسم داری از دولت ایران گرفت برای مدت ۶۰ سال در آن موقع این امتیاز از نظر خودش فی حد ذاته ارزش سیاسی نداشت چون آن موقع نفت در دنیا بی اهمیت بود بعد ها این امتیاز منتقل شد بیک کمپانی انگلیسی - از تاریخیکه این امتیاز انتقال پیدا کرد يك رقابت شدید در بین دولت انگلیس و دولت روسیه تزاری پدید آمد بقدری شدت کرد که با دربار زمان مخالفت‌های زیادی شد و خوشبختانه ما هم از این مخالفت‌ها استفاده کردیم و مشروطیت فعلی ما هم در این موقع در ۱۹۰۶ بوجود آمد ولی همین اقدامی را که دولت انگلستان کرد ، بعد تقاضا کرد از دولت روسیه که يك موافقتی راجع با آسیا و مخصوصاً راجع بفلات ایران حاصل بکنند در این موافقتی که بالاخره بنا بر دعوتی که خود انگلستان خواستار شده بود در روال ... در کنار دریای بالتیک ادوارد هفتم پادشاه انگلستان و نیکلای دوم امپراطور روس در آنجا ملاقات کردند قرار دادی راجع بایران و راجع ببولنهای دیگر آسیا منعقد کردند ولی این قرارداد از نظر ما همیشه معروف بقرارداد ۱۹۰۷ است و خوشبختانه دولت‌های که ما داشتیم کدر همان دولتها هم شاید یکی دو مرتبه خود آقای قوام السلطنه هم بودند جوابهای ردی نسبت باین قرارداد همیشه داده شده است و گفته اند که دولت ایران بیچیز چه قرار دادی که بین دو دولت یا چند دولت راجع بایران منعقد کرده باشند هیچ ارزش سیاسی ندارد (صحیح است ، صحیح است) و دولت ایران هیچوقت این قرارداد را قبول نکرد . دو دنباله این قرارداد با اینکه ما قبول نکردیم بواسطه ضعف و بی‌زوری ما این دو دولت کلیه اموری را که در ایران انجام میگردید متفقاً یاد داشت‌های میفرستادند و دولت‌های وقت را بیخود موجب مزاحمتشان میشدند گمرکات ما ، سایر وسایل مالی ما و مخصوصاً نیکه ما تیم بواسطه امتیازات و غیره همه را در دست گرفتند ، دولت روسیه تزاری امتیازات زیادی از ایران گرفته بود تا اینکه در جنگ بین المللی اخیر دولت روسیه شکست خورد و قرار داد جداگانه با آلمان بست و در این موقع از نظر سیاست داخلی خودشان (ولی ما هم ممنونیم) ، کلبه دیون و مطالبات مورت خودش را این وارث صرف نظر کرد گفت بچه چکس دینی ندارم از هیچکس هم طلب ندارم تمام آنچه که امتیاز گرفته بود و تمام آنچه را که طلب داشت همه را واگذار نمود و ما نتیجه خوب بردیم و همیشه از این پیش آمدی همبسته شد ملت ایران ممنون است (صحیح است) و شخصاً هم من خیال

نمیکند که دولت اتحاد جماهیر شوروی هیچگاه میل داشته باشد که آن رویه دربار قدیم را اعمال بکند و يك سری امتیازاتی در مملکت ما یا جاهای دیگر تحصیل بکنند (صحیح است) رویه ایندولت عملاً البته غیر از این است اما بعد از اینکه این قرار دادها از طرف دولت روسیه شوروی لغو شد انگلستان تا چندین سال نمیبیدرفت آقای امامی امیری و یکی دو نفر دیگر از آقایان اینجا صحبت کردند راجع به کابینتولاسیون اصولاً یکی از آن حرف‌های که از بین رفت بعد از انقلاب هفتم اکثر امتیاز خارج المملکتی بود که در ایران روسیه تزاری برای خودش اخذ کرده بود و عملاً بعد از او هیچ نوع قرارداد خارج المملکتی ما نمیتوانستیم داشته باشیم (صحیح است) چرا ؟ برای اینکه تمام این قراردادها ها بر پایه قرارداد ترکمن چای است پس عملاً این قرارداد های خارج المملکتی لغو شده بود میتوانیم بگوئیم دولتهای بعد نخواهند این کار را تجدید بکنند البته این هم مشکل بود . در تاریخ ۱۹۱۸ که خانم جنک بود بنام دولت انگلیس ، لارید جرج رئیس الوزرای حکومت ائتلاف در مجلس مبعوثان انگلیس گفت فتح مامدیون نفت ایران است (صحیح است) این تاریخی است که بر آنها مسلم شد که این نفت چه ارزشی دارد تمام مؤسسات ، کارخانه ، جاتشان ، کشتیهایشان تمام تبدیل به نفت شد آن‌ها در صدد بر آمدند که این قرار داد داری را بهر صورتی هست بيك صورت نود و نه ساله در بیاورند این هم دوسه‌ای دارد مو حود است وقتیکه روسیه تزاری درهم شکست دولت انگلیس که همیشه ملت ایران در موارد سخت از زمان مشروطیت تا این تاریخ که میگویم همیشه مجرمانه حامی و پناهگاه مشروطیت ایران بوده است بعضی اینکه حریف را از میدان خارج دید یعنی اوسقوط کرد و امپراطوری عثمانی از میان رفت و کمسیون بین‌المعتقین در استانبول مستقر شد و در جنوب هم که دست خود آنها بود از طرفی هم حکومت روسیه از بین رفته بود فوراً قوای ژنرال ماژور دنسترویل آمد رفته بققاز و از آنطرف هم به ترکستان یعنی ایران و ایرانی که چشمش را باز کرد دید همه آب همه آب همه آب بود ، هیچ چیز دوروبرش غیر از انگلستان نبود بنده تصریح میکنم قرار داد ۱۹۱۹ بایران صدمه‌ها تحمیل شد از برای اینکه این قرارداد در موقعی بود که ایران مثل يك تکین در وسط انگلستان بود (صحیح است) این قضیه موجب شد که در اولین موقعیکه اتحاد جماهیر شوروی از معارضین داخلی آسوده شد (معارضین بزرگ داخلی سه قسمت بود سه رئیس داشتند) امیرال - کلچاک ، ژنرال و رانگل و ژنرال د نیکن وما با همین ژنرال د نیکن در اینجا صحبت داریم . ژنرال د نیکن از راه ولگا شکست خورده به بحر خزر آمد قوای شوروی هم آمد پشت سرش (در همان اوان در باد کوبه من خدمت آقای ساعدرسدیم) و آمدند تا سواحل جنوبی بحر خزر ، که در زیر استیلای قرارداد ۱۹۱۹ بود وقتیکه ژنرال دنسترویل عقب نشست عملاً دیده شد اجرای این قرارداد عملاً امکان پذیر نیست در منجیل کنفرانس تشکیل شد کنفرانس منجیل هم سند دارد در این کنفرانس

بالاخره تصمیم گرفته شد که در ایران حکومتی به وجود آید که این حکومت دو کار بکند، یکی این که از پادشاهی سخت مخالف شمالی جلوگیری کند که از کوه‌های البرز ننگزرد و در دامنه کوه‌های هندوکش بماند و از دهانه خنجر بداخله هندوستان سرایت ننماید، قسمت دوم این بود که حکومتی بوجود آید که امتیاز نفت جنوب را برای ۹۹ سال تمدید بکند. حالا بایستی آقایان دقت فرمایند اینجاست که بنده دقت آقایان را جلب میکنم این نقشه که آقایان ملاحظه میفرمایند نقشه قرارداد ۱۹۰۷ است در اینجا روسیه و انگلستان (بعضی از نمایندگان این نقشه پاره شده است) پاره پاره شده است، این نقشه بوسیله خطوطی سهم بندی شده است این جا که ملاحظه میفرمائید در خلیج فارس، این جایگاهی خطوط دارد سهم از ۴ سهم را انگلستان برای خودش قبول کرد و ۴ سهم را برای روسیه (یکی از نمایندگان سه سهم) نه، از پنج سهم یک سهم دختری و دو سهم پسری اما قرارداد نفتی که باید تمدید شود در موقعیکه این قرارداد ۱۹۰۷ بسته شد در ماده پنجمش که اینجا حاضر است تصدیق میکند دولت انگلستان از کلیه امتیازاتی که در منطقه برای روسیه تزاری دارد و داشته است از تمام این ها صرف نظر میکند یعنی همین قسمتی که خط کشیده میانند مقدمه این قرارداد مینویسد که فقط منظورمان حفظ استقلال و تمامیت مملکت ایران است. همیشه در این نوع قراردادها این تعارضات مرسوم است بعدها در ۱۹۳۳ حکومتیکه در ایران بوجود آمده بود قرارداد نفت را منقض کرد و منطقه نفتی تعیین نمود یعنی منطقه امتیاز نفتی، منطقه ای که در آن جا کارهاییکه میشود آنها، خارج از حدود کارهای مملکتی است متن قرارداد موجود است این قرارداد ظاهراً از قرارداد داری یکتهدری کوچکتر است یعنی بما محبت کردند و گفتند کویر اصفهان و کویر کرمان و کویر سرستان و قاینات را صرف نظر میکنیم آنها مال شما و همانطوریکه آن برادر بزرگ تقسیم کرد، آن قاطر چموش لگدن از آن من، آن گربه مومو کن بابا از آن تو، از سطح خانه تا بلب بام از آن من، از بام خانه تا به تریا از آن تو، چه داده شد؟ این نقشه امتیاز تمدید نفت است (حاذقی - سکوت مجلس دلیل موافقت یا مخالفت با این بیانات نیست) (صحیح است - صحیح است) یعنی که البته آقایان موافق نیستند با این حرفها (با تامل بلیج - مربوط بر نامه نیست) در این تمدید قرارداد از قصر شیرین شروع میکند میرود تمام نواحی سمت جنوب، تمام خوزستان را در بر میگیرد میباید از کنسار شیراز رد میشود و منتهی میشود بخلیج فارس و تمام خلیج را که رد میکند میرسد ببحر عمان، ما علت اللعل ناراحتیهای فعلی را با سنج جستجو کنیم، بمقیده بنده دولت آقای قوام السلطنه باید در برنامه قید میکردند که این تمدید قرارداد نفت جنوب باینصورت مطابق میل ملت ایران نبوده است (صحیح است - صحیح است) (بدین اسفندیاری - تکلیف دولت نبوده، این تکلیف مجلس است) (مکی - بگذارد حرفش را بزند) دو ضرر ما از این قرارداد میریزیم یکی ۱۶۵ میلیون لیره انگلیسی در مدت سی و سه سال و حداقل، از جیب

فقیر این مملکت رفته است این برنامه برای هفت سال تهیه شده و پول هم نداریم و باید زحمت بکشیم و از مردم بیچاره بگیریم این پول را داریم از آنجا بگیریم. قسمت دوم ملت ایران از این دو موضوع خارج المملکتی که یکی بانک شاهی است که تمام شده و یکی هم این تمدید امتیاز است این هم در مشهد ملت ایران بکلی فارغ البال خواهد شد آقایان نمایندگان در این قرار داد حق فرودگاه و حق هواپیما به کمیانی داده شد میخواهم بگویم آیا لوله نفت را توی هواپیما میکنند؟ این ها تمام غلط است این ها باید تمام پاره بشود همین هاست که مملکت شما... را دچار این همه زحمت کرده است باید مرض را تشخیص داد و معالجه کرد آقای دکتر اقبال دکتور هستند و میدانند مرض قند چیست آقای زمین هم مبتلا بر مرض قند هستند مرض قند را دملش را نمیشود معالجه کرد دملش را اگر معالجه کردید ممکن است به چشمتان بزند و کور کند مرض قند را باید یا انسولین بزنید یا اصولاً معالجه کنید شما فکر صحیح بکنید بگذارید مردم راحت و آسوده در زیر این آسمان کبود زندگی بکنند فکر صحیح بکنید (یک نفر از نمایندگان - اینها بهم ارتباط ندارد) بطور بهم ارتباط ندارد همایش ارتباط است این مطالبی است که ما ۴۲ سال است بآن مبتلا هستیم دولتهای ما همه گرفتار آن هستند خوب، کسی نمیتواند بگوید که لایعلاسلطنه بد بود، مشیرالدوله بد بود، قوام السلطنه بد بود آن هاهم از همین برنامه ها آوردند، سها، شش ماه، یک سال، بجائی نرسید آقا مطلب را تمام کنید ملت ایران باید راحت و آسوده و فارغ البال باشد مطلب این است و بس (یک نفر از نمایندگان - در این مطلب حرفی نیست مطلب را بفرمائید) این اولش است و برای این که آقایان ممکن است از من اوقاتشان تلخ بشود افسرده بشوند منم نمیخواهم، هر کس حق تواند گفت گسخت، سخن ملکی است جانب را مسلم، میگویم، نمی ترسم ملاحظه ای هم ندارم صلاح ملت ایران نیست (ملک مدنی) کسی ملاحظه نمیکند بنفع مملکت هر وقت، هر چیز باشد همه موافقتند آقایان بایستی قبول بفرمایند بکنند حقیتی را که البته ارفاق و اشفاق در ملل متنوعه مختلفه و ممالک مترقی عالم هست اما اگر یک کسی دستش را دراز کرد و گفت من گرسنه هستم چقدر باو رحم میکنند، بکنومان باو میدهند، پنج تومان میدهند، حق را باید مطالبه کرد، بالاتماس و تقاضای استرحام کسی بکسی چیزی نمیدهد، نگاه کردیم در طی ازمه مختلفی را که می بینیم و تاریخ ایران هم با نشان میدهد هر وقت ما برای احتیاجات خودمان بدون دیگر مراجع کردیم آنها هم البته همه مردمان خوبی بودند آنها همه مشفق طایفه بشر بودند اما گفتند ضرورت تییج المحظورات گفتند این کار حق است اما یک کار هم مال خودمان است که اگر مال شما را انجام بدهیم بمنفعت شما و بضرر خودمان تمام میشود ولی ما کلا همان پس ممر که میماند آقایان نمایندگان، باید کار خودمان را خودمان بکنیم آتوقت اگر مطالبی داریم بنده بگوئیم اینجا مکرر مذاکره شد از شورای امنیت من خیلی شنیدم هستم یک چند شورائی در دنیا تشکیل شده است مجمع ملل متعدد بسیار خوبست جامعه ملل هم بسیار

های اقبانوس کبیر را ۹۹ ساله با آمریکا اجازه دادو بحریه او که در دنیا درجه اول بود امروز او و سایر دول تجریه شان بزحمت مساوی بحریه آمریکا میشود یعنی عظمت و بزرگی دریائی خود را هم از دست داده است و بنده تصور میکنم اگر در آینده جنگی در دنیا پیش بیاید بین اتحاد جماهیر شوروی با آمریکا خواهد بود در هر دو حال اگر اتحاد جماهیر شوروی فائق بشود انگلستان و دنای سرمایه داری بهم بخورد و اگر آمریکا موفق بشود آقائی خودش را بمقیده من با انگلستان تقسیم نمیکند و بلای نماند پس نظر من این است که این همسایه ما که حق همسایگی دارد از من بشنود و سعی بکنند که دعوائی نشود و اگر خواست بشود این همسایه خود را رعایت و جای دیگری جنگ را شروع کند (فرامرزی - کدام ضعیف سعی میکند که با قوی دعوا داشته باشد؟) و در این قرار داد موجود نفت دو ماده است که بنده استدعا دارم مادامیکه لغو نشده است دولت توجه داشته باشد ماده دوم بند الف از قسمت ۵ تصریح دارد هر گاه موقعی قیمت طلا در لندن از شش لیره استرلینگ در مقابل یک انس تروی تجاوز نماید برای هر پنی که علاوه بر شش لیره استرلینگ در مقابل یک انس تروی در روز پرداخت و قیمت طلا ترقی نماید بر کلیه مبالغ لازم التادیبه به دولت از طرف کمیانی بموجب این قرارداد باستثنای مبالغ فلان و فلان باید بمیزان افزوده شود» این تثبیت میکنم، ثابت میکنم که سهمی را که ما برای این مدتی که هنوز ملغی نشده است و باید از طرف دولت انگلیس که قائم مقام کمیانی است بگیریم لیره طلاست و تفاوت این راهم هم باید برخ روز بما بپردازند این چندین میلیون لیره است که بضرر ایران است و داده نشده که باید تأدیبه شود و تا حالا نشده است و همچنین در ماده ۲۰ قرار داد مینویسد که در تمام مدت قبل از ده سال آخر امتیاز هیچ قطعه از اراضی را که کمیانی مجاناً از دولت تحصیل کرده است نمیتواند انتقال دهد و همچنین هیچ یک از اموال منقول خود را نیز «مطلب اینجاست باستثنای آنچه غیر مفید میدانند و یا اینکه دیگر مورد احتیاج عملیات کمیانی در ایران نیست نمیتواند خارج نماید یعنی تشخیص رانویسندگان این قرارداد گذاشته اند بعهده خود کمیانی نفت جنوب که آن چیزی را که گفت مفید نیست میتواند خارج کند نتیجه عمل چه میشود؟ نتیجه عمل این میشود آنروزیکه میخواهیم آنجا را تحویل بگیریم یک صحرائ آبادان تحویل میگیریم مثل همانکه در اول بوده است باید فوراً در این قسمت تفسیر بشود که بدون نظر ما و درین دولت که حداقل سه نفر باشند مراجعه بشود که چه چیز را غیر لازم میدانند. قرارداد داری در زمانی بسته شده بود که مردم زیاد آشنا نبودند در آن قرار داد تمام اموال بلا عوض و مجاناً متعلق بایران بود نمیتوانستند خارج کنند این قرار داد میگوید که میتواند اگر لازم ندانست واگذار میکند و معین کرده است از اراضی که از دولت نگرفته و از مالکین خریداری کرده است وقتی که لازم ندانست بخر کس یا شرکت تابعه خود می تواند بفروشد و این صحیح نیست باید بهمان مالکین بدهد یا باید بخود دولت ایران

بفروشد، بخارج نمیتواند انتقال بدهد، این دو موضوعی است که در این قرار داد لازم است حتماً در نظر گرفته شود و قسمت دیگری که در ماده ۵ این قرارداد اشاره به پرواز هواپیمائی شده این حق بایستی از کمیانی نفت جنوب سلب بشود هواپیما میخواهد چکار کند کمیانی نفت جنوب؟ کمیانی که هواپیما نباید داشته باشد این هم او را بدنباله ما است... اما اعتراض بنده به هیئت دولتی که جناب آقای قوام السلطنه بمجلس معرفی میکنند برای اینست که ما با این وضعیتی که اشاره شد و حاجت به تکرار ندارد باید دولت هائی داشته باشیم که افراد او مورد اعتماد جامعه ملت ایران باشد و سوابقی نداشته باشد چه از داخل و چه از خارج نشود با آنها نسبت هائی داد (صحیح است) متأسفانه جناب آقای نخست وزیر هیئت دولتی بمجلس معرفی میفرمایند... آقای محمود جم بسمت وزارت جنگ معرفی میشوند (نخست وزیر - بسیار خوب انتخابی است) بسیار خوب!! آقایان نمایندگان که آقای محمود جم یکی از ۱۱ نفر عضو کمیته آهن هستند که در این مملکت کودتا کردند نمایان کبیته هشت نفر (بعضی از نمایندگان - اینطور نیست) من سندش را نشان میدهم (یک نفر از نمایندگان - مرحوم مشیرالدوله ایشان را بوزارت بمجلس معرفی کردند) این کمیته هشت نفر عضو ایرانی و سه نفر هم عضو خارجی داشت ژنرال آیرناید، کلنل اسمایس و سروانتر اسمارت، این سه نفر عضو خارجی کمیته آهن بودند و هشت نفر هم عضو داخلی کمیته ایرانی بودند که جناب آقای محمود جم هم به ییینه بنده تمام ادب را هم رعایت میکنم، ایشان شرکت داشتند حالا شما میگوئید نداشته اند؟ از شما میبرسم یک جمعیتی میباید با هم قراری میگذارند که بیابند مسلحانه قیامی بر علیه حکومت شما بکنند کارشان صحیح است یا غلط کار نداریم، آیا ممکن است خود را بخطر مرگ بیندازند و بعد بیخود بنده و شما و کس دیگر را بردارند بیاورند، ایشان وزیر خارجه کابینه کودتا بودند، ایشان وزیر مالیه کودتا بودند حالا میخواهند با دست ما و شما بعد از دوران حکومت خود سری باز دست ایشان را بگیرند و از این آستانه مجلس عبور دهند و بیاورند من تصدیق می کنم که در این مملکت قبل از ۱۳۲۷ کودتای دوم خواهد شد آقایان نمایندگان اجازه بفرمائید که اعلام کنم، آقای محمود جم در ۲۵ تیرماه ۱۳۱۴ وزیر کشور بوده اند، بزرگترین عملی که نمیدانم اسمش را چه بگویم لقبش را شما بگوئید بزرگترین عملیکه در تاریخ ایران در ۱۱۱ قرن پیش نبوده بود ایشان مرتکب شدند وزیر کشوری است که مطابق نوشته ای که موجود دارم دستور داد در ۳۰۵ بعد از نصف شب گنبد آستان قدس رضوی را بمسلسل بستند. (امیر تیمور - دروغ است، اینطور نیست) (اسلامی - آقای اسکندری برد مسلمان اینطور توهین نکنید) (زنشهرتیس - همه نمایندگان) (سزاوار - وزیر کشور آتوقت نمیتوانست چنین دستوری بدهد) اصل ۶۴ قانون اساسی تصریح دارد هیچ زیری نمیتواند فرمان پادشاه را مستمسک قرار بدهد و اصل ۴۴ قانون اساسی میگوید وزیر مسئول مجلسین هستند و شخص پادشاه از مسئولیت مبرا است من شما تصریح میکنم،

بعضی از نمایندگان - چیزی نیست
حاذقی - اظهار تأسف کردند که یکمیدم بنگاه کشته شدند.
عباس اسکندری - جواب آن کشته ها را که بدهد آقایان، آن ۸۰۰ نفری که سرودستان

قطع شد جوابشان را باید داد آنها ایرانی و بیگناه بودند .

امیر تیمور - دروغ میگوید آقای رئیس بنده اجازه میخواهم جواب بدهم و ماسکها بر - داشته شود .

بعضی از نمایندگان - این ارتباطی ندارد این مربوط نیست .

عباس اسلامی - چرا تو همین میکنی آقای اسکندری اگر میخواهد ملت ایران از شما خوش بیاید راجع بعه صحت کنید (صحیح است)

ملک مدنی - آقای اسکندری راجع به نخست وزیر هم بفرمائید .

عباس اسکندری - آقای ملک مدنی راجع به نخست وزیر فرمودید عرض کنم در ۲۶ شعبان ۱۳۱۷ آقای محمود جم نخست وزیر بودند و سید حسن مدرس مبارز معروف و کبیل شجاع نایب رئیس مجلس را آوردند به تشریح و بوسیله مأمورین شهربانی که از طهران فرستادند خفه کردند کشتند (سزاوار - شهربانی مستقل بود) این حرفها چیست ؟ بنده قبول نمیکنم که بگویند دیگری گفت کی گفت؟

برزین - قاضی اینکار من بودم ، من حکم دادم سزاوار - شهربانی مستقیماً زیر نظر شاه بود **اخوان** - آقا چرا آن بباردمانهائی که از شمال شد صحت نمیفرمائید .

دهقان - آقا از قضیه زیراب و آقای ایرج اسکندری صحبت کنید الان یک متلکی میگویند ولی این حرفهائی که شما میزنید هیچ مربوط به موضوع آقای جم نیست (زنک رئیس)

عباس اسکندری - آقایان نمایندگان یک کلمه میگویم قصه کوتاه شما رای میدهد که اگر وزیر کشوری کاری کرد مأمور جزه یار رئیس شهربانی مسئول است؟

رئیس - بشما اخطار میکنم .

عباس اسکندری - ۰۰۰ من برای خود شما آقای رئیس مبرسم من چمن ، بعد از ۹ سال حالا دیگر نوبت شماست بعد از نایب رئیس نوبت رئیس است (خنده نمایندگان)

رئیس - اینجا جای تفریح نیست بشما هم بعد اخطار خواهد شد از مورد بحث خارج نشوید .

عباس اسکندری - خوب بنده یک چنین موضوعی را میگویم که تمام ملت ایران از آن عزادار است شما میفرمائید تفریح میکنید (اسلامی - شما باید دوطرفه حرف بزنید آقای اسکندری) یا بدهم گریه کنند بهر حال من در این مقام جائی برای خنده نمیبینم بنده خیال میکنم در تمام آنچه در یک کشوری واقع میشود آنچه چیزی مجاز است که قانون اجازه داده و آن چیزی بدو گناه است که قانون آن را منع کرده (حاذقی - آقا همین بیانات شما را قانون منع کرده است) (مکی - آقا بگذارید حرف بزنند) (فرامرزی - اگر مسئولیت وزیرانست بگویند نیست) آقایان اگر مسئولیت وزرا نیست پس شما با آقایان چکار دارید ؟ خوب بروند هر کاری میخواهند میکنند اگر وزراء مسئول نیستند پس با آقایان ما چه حرفی داریم ؟ رای اعتماد چه می خواهند ؟ فردا اگر جناب آقای رئیس مجلس را (اگر خود را بگویم می کشند میگویند چمن) اگر شما آقای رئیس

بکشند کی مسئول است ؟ (خنده نمایندگان) (زنک رئیس) (امیر تیمور - آقا جنبه مسخرگی را شروع کرده اند) آقایان شما میخندید من نمیخندم من مسخرگی نمیکنم جنبه صحت میکنم شما می خندید بخندید ، من جلو خنده شما را نمیتوانم بگیرم « خنده متد نمایندگان » آقایان یک روزی خواهد بود که ما نیستیم آقای مکی هم آنروز شاید پیر شده اند و پسرشان را فرستند از تند نویسی مجلس این مطالب را بگیرند و یک کتابی زحمت میکنند و تألیف میکنند و اظهار خواهند نمود و بعد معلوم میشود من چه گفته ام . درست گفته ام یا درست نگفته ام آن اقلیت سابق را که من افتخار دارم ارگان آن بودم فقط از آنها آقای ملک اشعرا و آقای حائری زاده مانده اند کسی دیگر از آنها مانده و من الان آن چشمهای نافذ مدرسی را مبینم میگوید قایل بر ادب راجه کردی ؟ چرا او را کشتی (برزین - من انتقام او را گرفتم) انتقام از آن بیچاره این بود که احمدی را دار بزنند ؟ (آصف - انشاءالله تجدید نمیشود) (حاذقی - اگر مطلب دیگری هست بفرمائید) من شما آدم مسلمان میدانم آقای حاذقی ، بالاخره آقا ما باید تکلیفمان را با دولتانی که با آنها رای میدهم معلوم کنیم (صحیح است - صحیح است) بنده نمیدانم جرائمی را که نسبت به من شده برای آنها شاقاقت میشود کدام است ؟ بنده می بینم در یک شب تاریک شخصی می آید ، میزند ، می زند و فردا یک حکومتی تشکیل میدهند و بعد از آن میگویند خوب اهمیت ندارد عملی شده است ، آن وقت مبینم بزرگترین مرجع مذهبی که در این مملکت است بمسلسل و توپ میندند مردم بیگناه را میکنند و یک چنین عمل بزرگ را میگویند وزیر کشور ربطی ندارد ، پس یکی ربط دارد ؟ آقا آن مأموران نظامی که با ما می کنند او که تقصیری ندارد باید همیشه انتظامات نظام محفوظ بماند ، آقای برزین میفرمائید تقصیر با مأمورین جزء است من رای دادم مأمور بیچاره شهربانی مجازات بکنند ، یکی از چیزهای دیگریکه من از حکومت آقای قوام السلطنه میخواهم اینست که بروند و مختار را آزاد بکنند بجای تمام فجایعی که در دوره خود سری شده شما احمدی را آویزان میکنند وقتی درب زندان را باز میکنند ، میگویند آقا برو آنجا آنرا کسبون بزن آنکسی که گفته او را مجازات نمیکنید آقایان فکر خودتان را بکنید ، بنده جنم والله بدانید اگر شما اینجا مواظبت نکردید اگر محکمه تشکیل ندادید اگر نفرستادید جلوی همان آستانه حضرت رضا و بعد از آنکه محکوم شد مجازات بشوند (برزین - محکمه ثابت شد که مختاری مقصر بود و ما هم حکم محکومیتش را دادیم) آقای برزین مختاری که بمیل خودش این کار را نکرد با این شکلی که بنده می بینم وای اگر از پس امروز بود فردائی این صحبتها را اینجا میکنند توی صورت مجلس هم نوشته میشود بعد هم یک رای بفلش گذاشته میشود آن وقت رای که دادید اینها تمام حجت است اگر یک کسی این کار را کرد چگونه می تواند او را مسئول بدانید میگویند سابقه دارد و مجلس وارد ندانست پس بیاید آقا یک کاری بکنید آن مأمور که ای طغاب دار استاده و اجرای حکم میکند او را مجازات کنید اینکه زندگانی نیست اینکه مجلس نیست (خنده متد نمایندگان - زنک رئیس)

دارم این شخص در مدت ۲۰ سال صحیح و سالم مانده حالا بعد یک مرتبه این وسط ها زیر دست و پا برود من نمیخواهم همین طور آقای دکتر معظمی آدم خوبی است مقصودم این است که رعایت اصول بشود این بدبختی است در این مملکت آخرش ما چرا بیطرفی میکنید چرا اذیت نمیکنید مظلومی که گفته میشود غور کنید من چه میگویم اینجا میگویم که یک دیوان کشور دارم آقای جم بروند بدیوان کشور و ثابت بکنند تمام این حرفها دروغ است تشریف بیاورند روی چشم همه جا دارند اما اگر دروغ نیست ما بالاخره باید گناهکار را مجازات بکنیم شما بدبختی را به این مملکت میآوردید آخر ما چرا اینها را تحمل بکنیم بدانید فرضی در بین نیست بدانید آقایان شما بیست سال رنج کشیدید بیست سال ظهور و شب وقتی که شهربانی تعطیل میشد درست موقمی بود که دیگر اعصاب برای کسی نمیتواند حالا امروز صحبت از حبس مردم میشود بنده این جا میگویم تمام کارهای خلاف قاعده همیشه بد است که کسی را بگیرند و آزادی او را سلب بکنند ولی آن وقت آقا مردم را میبرند از صبح تا ظهر و از هر ۲ بعد از ظهر تا هفت بعد از ظهر و میکشند و خفه میکردند میگویند نگویم ، چرا نگویم ، چه را نگویم ، برای چه نگویم ، به بدکاری چرا کمک بکنم ؟ من نمیتوانم این آلودگی را را قبول بکنم این بدبختی را هر کس به حساب خودش میکند بگذارید این حرفها کدام است (فولادوند - حالا هم همان زمینه را دارند درست میکنند) ماحرف میزنیم برای چه ما حرف می زنیم روزنامهها از چشم و ابروی ما صحبت میکنند و کیل که خوشگلی نمیخواهد ما برای خودمان داریم حرف میزنیم ، بهر حال هیچ صورت امکان پذیر نیست که بنده بتوانم بادولتی که چنین عضوی را داشته باشد موافقت بکنم بنده هم با کمال احترام تمام الفاظ و تمام القاب را باو اضافه میکنم بجای مجرم هم میگویم متهم چون حکم محکومیت در دست نیست اما ملت ایران این را بالاخره بحساب وزراء مسئول در زمان خودش میگذارد اگر این ها هم بخوانند بحساب دیگری بگذارند مختارند ما مطابق قانون آنها را مسئول میدانیم و الا برای چه از ما رای اعتماد میخواهند اگر مسئولیت را قبول ندارند آنها میگویند دیگری رفت و دیگری گفت فردا هم می گویند رفتند و گفتند بالاخره مسئولیتی در بین نیست (اسلامی - شما چرا در روزنامه تان درج نمیکنید) یک قسمت دیگری که بنده باید عرض کنم اینست که وزراء باید دارای مقامی باشند که هیچ گونه عنوانی یا نسبتی بهیچ صورت راجح بآنها نشود و داد چطور ؟ آقایان نمایندگان ما سعی میکنیم که حکومت مستقل باقی و پایدار تمام ملی داشته باشیم که بتواند در موارد سخت کارهای کشور را انجام بدهد و هیچ کس به هیچ صورتی رنگی برای او نگذارد ، بنده یکی از پایه هائی که برای وزارت در این مملکت اخیراً یعنی در همین دوره بیست ساله قبل از این هیچوقت نبود و درست شده است اول که استخدام در سفارتخانه های خارجه است

و بعد از آن سفارتست و وزارت است بعد هم نخست وزیر شدن ، هیچ نظر خاصی ندارم ، در اینجا بجانب آقای وزیر ولی آقای وزیر مستخدم رسمی سفارت اتحاد جماهیر شوروی بودند و در آنجا خدمت میکردند در جلوی میز یک سفیر و کارمند سفارتخانه میایستادند و دستورات آنها را انجام میدادند (یکی از نمایندگان - چه ارتباطی دارد) و بالاخره ترجمه یک صنعت خیلی محترم و مهمی است ولی مترجم خوب آنست که آنچه را که باو میگویند آنرا بکند بمفهوم در پس آینه طوطی صفتم داشته اند

آنچه استاد ازل گفت نکو میگویم **رئیس** - آقا درست صحبت کنید اهانت نکنید که من مجبورم بشما اخطار کنم .

هژیر (وزیر دارائی) - بفرمائید بنده حاضرم هر چه بفرمائید جواب میدهم .

اسکندری - آقای رئیس اخطار میکنند میگویند نکو (وزیر دارائی - بنده جواب میدهم بفرمائید) (شریعت زاده - پس دکتر سیاسی هم چرا در سفارتخانه بوده است) بنده میگویم داخل سیاست نمیتواند بشود آقا رئیس دانشگاه چه ربطی بکار سیاسی دارد (شریعت زاده - مگر قانون اساسی ما شرط وزارت را عدم استخدام در سفارتخانه های خارجی قرار داده است) سفارتخانه های خارجی منافع مختلف دارند هر کسی را که آنجا میفرستند بیخود که نمیفرستند این فرمایشها چیست که میفرمائید بنده عقیده دارم اصلاً قانونی از مجلس بگذرد که هر کس که در سفارتخانه های خارجی مستخدم شده باشد بمقام معاونت وزارت و سفارت و وزارت و عضویت در وزارت خارجة نتواند برسد این عقیده من است و خیال میکنم که این تنها صورتی است که مامی توانیم وضعیت مخصوص و مفیدی پیدا کنیم بنده هیچ نظری ندارم که بگویم یک آدمی حتماً کار بد کرده است آقای متین دفتری هم منشی زومر شاردن در سفارت آلمان بودند بعد از این نردبان شد و بعد آمدند معاون شدند بعد هم وزیر شدند و بعد هم نخست وزیر شدند من میگویم مردم را راحت بکنید این نردبان پندردبانی است . حالا آقایان اوقاتشان تلخ میشود من برای خود دشمن درست میکنم همه بمن بد میگویند بخدای واحد هیچ غرضی ندارم اینها مطالب اصولی است که بدانید بدرد این مملکت میخورد و برای این مملکت لازم است من چکار دارم و برای من چه فرق میکند که وزیر دارائی که باشد یا وزیر جنگ که باشد اینطور نیست آقایان شما خودتان نگاه کنید ببینید حکومت مشروطه را ما خودمان خلق نکردیم حکومت مشروطه را ما از مالک دیگر گرفتیم شما حکومتهای نیمه مستقل را به های هند را هم ببینید اگر یک نفر که اینطور آمده باشد با این سابقه باو کار سیاسی داده باشند من حرفی ندارم در هیچ کجای دنیا اینطور مرسوم نیست و در دوره مشروطه هم نبود و این مال همین دوره بیست ساله است (باتماقلیج - آقا شما رجالی این مملکت را اینچنین مال میکنید و هیچ فایده ای هم ندارد) (خنده نمایندگان) بنده دیگر آقایان خوشنودم بجای اینکه آقایان ناراحت و خسته بشوند بخوشی میگذرانند ، و حالا اعتراضات خود را خلاصه میکنم و عقیده دارم که در برنامه دولت ایندوات با هر دوات که خواهد آمد ذکر و رعایت شود .

۱- استقرار اسگاه در بحرین مثل سایر بلاد ایران و تغییر وضع فوری در خلیج فارس با هر مقدار اعتباری هم که دولتها میخواهند از مجلس من عقیده ام اینست که مجلس باید موافقت بکند (باتماقلیج - این یک حرفی است) ۲ - در برنامه دولت راجع با اقدام فوری راجع بانگای قرارداد نفت جنوب قید شود که بعد از ۱۹۶۰ مسلماً منفی باشد و در اینصورت هم طبق این قرار دادی که هست آن قسمتهائی که لازم است و پرداخت نشده بشود و قسمتهای دیگرش را هم بایستی انجام بدهند ۳ - در ماده ۲۰ قرارداد نفت جنوب و ماده ۱۰ آن ماده پنجم راجع بحذف هوا بیعانه ای مورد دقت قرار گیرد و اینها حتماً باید اقدام بشود نسبت بدیون آقایان محترم وزیر جنگ و وزیر دارائی عقیده دارم که آقای محمود جم بدیوان کشور تسلیم بشوند و آقای وزیر هم من از ایشان خواهش میکنم که از دولت کناره گیری بکنند عقیده بنده اینست و بنده خیال میکنم این رویه لازم الرعایه است و ایشان هم مرد دانشمندی هستند و ممکن است کموار خوبی هم برای خدمت گذاری داشته باشند امروز باید گفت موقع ایران هم بسیار سخت هم بسیار خوب است ، خوب است برای اینکه من عقیده دارم که اختلاف و رقابت بین همسایگان اصولاً برای ما خوبست و تقبیح با همسایه با شهادت زحمتیم ، دوتا باشند با هم موافقت میکنند برای ما بدو خطر ناک است بهترین شکلی که خوبست برای سیاست خارجی اینست که اینها با هم اختلاف دارند پس ما در یک موقعیت خوب و سخت هستیم من عقیده دارم که دولتی باید باشد که کاملاً و صد درصد مورد اعتماد عامه باشد و بیرنگ باشد (ذوالفقاری - یعنی همه شان عوض بشوند) و همچنین قانونی هم برای این قسمت یا طرح قانونی بمجلس تقدیم بشود که سابقه خدمت سفارتخانه و کار های رسمی دولتی مثل معاونت و وزارت و سفارت و وزارت مختار و عضویت وزارت خارجه (یکی از نمایندگان - و وکالت) بله وکالت را هم باید بگویم نباشد ، خوب شد وکالت را هم یادآوری کردید و آقای متین دفتری یاد نمود و حالا که شما میفرمائید وکالت هم اضافه بشود - بنده ملت ایران را یاد آور میشوم که بحرین باید بایران بر گردد (شادلو - راجع باشوراده و فیروزه هم یک تذکری بدهید) . . . البته اگر شما موفق شدید و حکومت بیطرفی بوجود آورد بدو این اقدام را کردید و برگردانید آنچه چیزی که بشما داده اند مال شما است و خواهید داشت شما باید نشان بدهید سیاست ملی خود را ، استقلال سیاسی داخلی و اقتصادی و خارجی خود را ، من بشما میگویم از کمی جمعیت نرسید سه میلیون ده میلیون یا نوزده میلیون همه میبایستند و همه میبایستند در مقابل هر قسم تجاوز خارجی باشد اما از قدیم گفته اند سیاست کج دار و مریز یا سیاست موازنه برای ایران لازم است میدانید چقدر مشکل است شما اگر این ظرف را کج گرفتید میریزد شما این سیاست را باید عمل کنید . این چیزها را که مبینند صحیح نیست و اشتباه است ، اشتباه را باید رفع کرد . در خاتمه بنده خیلی افسوس میخورم که برای او گذاری عمارت ایرا با آقای دهقان مخالفت کردم این مخالفت با شخص ایشان نبود بنده مخالفت کردم از برای اینکه یک

جائزها که بیازده میلیون بچشاد دولت گذاشته شده بود گفتند به نصد هزار تومان بدهند بایشان که بدایشان به شرداری سهام بدهند بندهم مخالفت کردم با اینطور شرکتها اصولا مخالف هستم بنابراین این مخالفتی که کردم بایشان نبوده است حالا خیال میکنند من با شخص ایشان مخالفم اینرا اگر آقای حائری زاده هم میخواستند بگیرند باز هم مخالف بودم خود من هم شاید اگر میگرفتم همینطور بود، یکجائی که ۱۱ میلیون برایش خرج شده بود و ۷ - ۸ میلیون بحساب آن در جاهای دیگر خرج شده بود میفرمایند این راهمینطور بدهند در مقابل همه نامه به ۹۰۰ هزار تومان خیالی بچشاهالی یادگیری بعد بگویند بجای پول سهم بدهید، بنده باشما عرضی ندارم آقای دهقان شما اتفاقاً در آنکاری که دارید اسباب خدمت بمملکت است منم خوشم می آید اگر یکروزی بنده را هم استخدام بکنید بنده حاضر و حرفی ندارم (خنده نمایندگان) بنده با اصل موضوع مخالفم و باز هم اگر اینکار را بکنید باز هم مخالفت میکنم غیر از این هم با شما مخالفتی ندارم مطالب را داخل هم چرا بکنیم آقا (دهقان) - صحیح است آقا بنده توضیح میدهم) من میدانم اسباب زحمت خیلیها هستم ولی امیدوار هستم که نتیجه اش برای ملت ایران خوب باشد اینها را که بنده گفتم اینها را گوش نکردند و باز تکرار میکنند که اگر باز اینصورت باشد بنده با آن مخالفم اگر نباشد بنده با آن موافقم بنده بهیچوجه حاضر نیستم بگذارم که دو مرتبه در این مملکت کودتا بشود و نمیکندارم

رئیس - آقای وزیر
وزیر دارائی - بیش از دو هفته است که برنامه دولت در مجلس شورای ملی مطرح است (نخست وزیر - سه هفته است) سه هفته ، اوایل امر البته شستن و فرمایشات آقایان را استماع کردن از وظایف و تکالیف مسلم دولت بود ولی تصدیق میفرمایند یک نظری هم بیاناتی بود که همیشه موجب ملال و کدورت میشود ، اما امروز بعد از شنیدن فرمایشات آقای عباس میرزا اسکندری بنده بسهم خودم البته نظریات آقایان دیگر همکاران را عرض نمیکندم خوشوقت شدم که اینقدر نشستیم و گوش کردیم که ایشان این بیانات شافی و وافی را در باب مخالفت با برنامه دولت طرح نمودند بنده فرمایش ایشان این بود که خلاصه آقای جم و بنده از مجلس و از دولت مرخص بشویم (یکی از نمایندگان) عتبه شخصی ایشان است (بنده بسهم خودم عرض میکنم نه بزرگ آمده ام تا بلامت بروم (احسن - احسن) خبر از دشمن و اندیشه دشمنانم نیست (آفرین) قطع دارم که آقای جم هم برای انجام خدمات مملکتی همینطورند (صحیح است) با این وجود وزارت بنده و آقای جم مزایای زیادی دارد ، یکی این که نمکس مخالفت آقای عباس میرزا اسکندری است سر تا پا نمک (صحیح است) بنده اول این را عرض بکنم بیش از ۸ سال منشی رسمی مواجب بگیر سفارت اتحاد جماهیر شوروی در ایران بوده ام این مسلم و محرز بود همه واردین سیاست ایران این مطالب را میدانستند بنده مترجم شخص اول مملکت تا آخرین سیاستمدار کوچک بودم از بسیاری از اسرار خبر داشتم بنده از کسانی

بودم که تنها در شب تاریک بملاقات بروم (احسن - احسن) (نورالدین امامی - بارک الله) آقای جم جز خدمت بمشروطیت ایران و سمت منشی و مترجم سفارت فرانسه در ایران چه کرده اند ؟ (صحیح است) جان اشخاص بهمت و اقدام ایشان از خطر رست این تقدیر است ؟ (صحیح است) (اسدی - آقای جم مرد خیر خواه و خیری است) بزرگان در دوره بیست ساله در مملکت فراوان بودند ، کسانی که از موقع خود بنفهم مملکت بخیر مردم ، به صلاح عامه استفاده کردند در نظر همه مردم مملکت معروفند (صحیح است) احتیاج زیادی بجواب از بیانات ایشان راجع آقای جم ندارم آقای عباس میرزا کدورتی دارند که بعد از بیست سال یعنی در دوره ۲۰ ساله کسانی که منصفی میباشند مملکت بودند عوض شدند این از نتایج قهری تغییر مملکت است ، سلسله قاجاریه رفت حالا اگر ایشان ناراضی هستند تقصیر بنده چیست ؟ ولی عرض میکنم بشهادت تمام مردمان وارد در سیاست بنده وظیفه مترجمی خودم را در تمام این دوره طولانی بانهایت درستی انجام داده ام (صحیح است) هر کسی میدانست که این سری را که بن میسار باز گو نخواهد شد تا کتون باز گو نشده بدهم باز گو نخواهد شد مطمئن باشید (صاحب جمع - خیالش راحت شد) (خنده نمایندگان) اینرا در مجلس شورای ملی عرض کردم که آقایان هم بدانند و شاهد باشند اگر میخواستم از هشت سال خدمت خود در سفارت شوروی سوء استفاده بکنم در دوره ای که حوادث مهم و زیادی در مملکت اتفاق افتاد حالا لااقل نصف ایشان سرمایه داشتم با یک مردی هستم ایله ، نادان غیر مطلع با امور زمان و دخیل در بست و بندهائی که بالمآل بنا مقام مادی میرسد در این صورت بهتر از آن دوره کمی بود که استفاده کنم پس اگر چیزی نداشتم و مفرط و متلف نبودم و میبخرم نبوده ام که هر چه بدست آورده باشم تلف کرده باشم و حالا هم چیزی ندارم بهترین دلیل است برای اینکه در آنجا هم که بودم جز برای خدمت بمملکت سعی و جهدی نداشته ام (صحیح است) هر چه کردم برای خدمت بمملکت بود اگر روزی که آن محکمه ای که یکی از آقایان فرمودند تشکیل شد آقای جم و مرا هم ، اینکه ایشانرا از خودم مقدم میدارم ، از لحاظ تقدم سروری و بزرگی است نه از لحاظ اینکه اول ایشانرا بیاوردند و الا اول بنده را بیاورند بایشان میز معاکه و آقا راهم بیاورند معلوم خواهد شد که کدام یک بیشتر بمملکت خدمت کرده ایم ، خدمت مثبت و منفی هر دورا بنده حاضر خدمت خورم را نشان بدهم ، اما قسمتی که فرمودید اگر شما از دوره بیست ساله شکایت و نگرانی دارید بدیگری نباید ایراد بگیرید ، بکسی که تمام عمر میگفت ملت در وزارت معارف گفت من غیر از سایر وزرای فرهنگ هستم چهل هزار سربزه پشت من هست (صحیح است) باو باید گفت بیست و چند سال مملکت مشروطه شد دور لوای دموکراسی مردم بیغرض جمع شدند مترضین رئیس حزب دموکرات را که تقی زاده بود فراوانند (صحیح است) نایب او ماند نایب او برای وزارت چند ماهه تمام سوابق ملی ایرانرا دو دستی تقدیم کرد اگر جائی بود که ضربه بدمو کراسی ایران

وارد شد آنجا از منسوب خودتان بود در دل شوقی راز و نیاز میکنند از او گفته اند نه از من و آقای جم ، آقای عباس میرزا اسکندری میفرمایند اگر میتوانستیم اینها را که گفتم نگویم نمیگفتم پس در اینصورت اگر ما مؤورند و معذور بنده عرضی ندارم ، اما میفرمایند همه این مطالب را برای رضای خدا برای ارضای وجدان فرمودند انسان گاهی هم وسواسی است بنده بخصوص خیال میکنم که این دلیل نبود دلیل واقعی یعنی سبب اصلی و محرک واقعی و نزدیک ایشان یکسال خدمت اخیر بنده در وزارت مالیه است یعنی اطاعت امر آقای رئیس الوزرا بنده مکرر استدعای معافیت کردم حتی روز اول که این امر را فرمودند بنا با احترامیکه همیشه نسبت بایشان دارم اطاعت کردم باز استدعای معافیت کردم تا دو ماهه ای سه ماه ، مقرر فرمودند در هیئت حاضر شوم اما وقتی رفتند و اطاعت امر کرده از نهایت اطمینان و اعتمادی که بنده داشتم خواستم هم خدمتگزاری بایشان بکنم و هم وظیفه ام را نسبت بمملکت انجام دهم خواه و ناخواه عملیاتی شد که مخالف با کسانی بود که با آقا همکار و همدستند ، بنده چه بکنم خیلی مسائلی پیش میآید نمیتوانم موافقت کنم چنانکه ملاحظه فرمودید مملکت هم نتوانست با آن حرفها موافقت کند (صحیح است) و حالا اگر این عمل را بنده به اطمینان کامل و وطن پرستی و بیغرضی و بیطمعی شخص آقای رئیس الوزرا کردم (احسن) نمیتوانم قبول نکنم که دیگری از این عملیات ناراضی شود و بنده اعتراض بکنم . بنده از روزی که این عملیات میشد بدست من و به نیت آقای رئیس الوزرا مکرر فکر میکردم که این عمل را بکنم و این قدمی که خطر دارد بردارم یا برندارم ؟ همه آقایان میدانند چه روزهای وحشتناکی بود (صحیح است) و من مدام بخودم گفتم همانا کاز به این روزگار - ترایرور اندید پروردگار (احسن) وظیفه ای داشتم که باید در آنروز انجام میدادم و دادم (احسن) مطمئن باشید باز هم پیش بیاید باز هم انجام خواهم داد (احسن) اما مطالبی را که فرمودند بنظر بنده بسیاری از مصادیق تباین و تضاد درش بود مثلا فرمودند حضرت والا شاهزاده عباس میرزا اسکندری با آقای قوام السلطنه موافق هستند ولی هم با برنامه شان مخالفتند هم با انتخاب ایشان بنده میدانم با چه موافقتند فقط ، یک چیز هر چه اینجا فکر کردم آ یک چیز فقط بخاطر آمد که باجد و جهد فوق العاده ای که آقای قوام السلطنه فرمودند که مجلس زودتر باز شود و در این مدت ایشان از این موقع توانستند استفاده بکنند و وکیل شوند و بیایند اینجا . دیگر هیچ موقعی بهتر از این نبود که بیایند (صحیح است) میفرمایند اگر انتخاباتی که فرمودید کنار بگذارید یعنی آن وزارتیکه من نمیبستم بروند برنامه راهم همانطور که من میگویم بنویسید آنوقت بنده موافقم آنوقت ایشان هستند که با دیکتا تور مخالفتند میگویند برنامه دولت را آنجور که من میگویم بنویسید وزرائی را هم که من میگویم بگذارید کنار آنوقت من موافقم ، این را بنده هر چه فکر کردم از ش چیز نفهمیدم ، این بنده اول نیست بنده آن اوقاتی که هنوز مجلس رسمیت

یپدا نکرده بود یعنی وزراء معرفی نشده بودند و نمیتوانستند در جلسه حاضر بشوند در جرایب می خوانندم یک روزی برای دفاع از خودشان فرمودند که یکی از ملیون هستم چرا برای اینکه مردم و ملیون که مورد احترام عامه هستند بمن اظهار اعتماد میکنند . کی ؟ مرحوم مشیرالدوله ، آقای بهاء الملک ، اما در آن مورد باز عینا آنچه با آقای قوام السلطنه اظهار فرمودند صدق میکند . مشیرالدوله چون روزی بایشان سمتی در یک اداره دولتی دادند بنابر این ایشان مورد احترام میدانند پس تشخیص مشیرالدوله نسبت بایشان صحیح است ، بهاء الملک هم کمک کرده است که ایشان از همدان انتخاب بشوند تشخیص بهاء الملک نیز صحیح است ، اما اگر یکروزی مشیرالدوله و بهاء الملک که مورد احترام ایشان هستند وعلاء و بنده دیگر از مردم ایران عتبه شان این باشد ، عتبه سیاسی شان این باشد که بایستی دور هم جمع بشوند و بایستی باهم همکاری بکنند و حزب ترقی درست بکنند این دیگر درست نیست و تقی زاده و دیگران اشتباه کرده اند ؛ کور و وریش پهن که نمیشود ؛ یا مشیرالدوله و بهاء الملک هر چه تشخیص داده اند صحیح است در آن صورت تشخیص همکاری آقایان باقی زاده هم صحیح است ، و اگر آن تشخیص را غلط داده باشند از کجا معلوم است که تشخیصشان نسبت بشما صحیح است ؟ شاید فردا معلوم بشود که اشتباه میکنند . اما بنده عرض میکنم اگر از لحاظ سیاسی نمیتوانند بنده یکدفعه دیگر هم تکرار میکنم بنده هم جزو همان دسته ای هستم که شما به تقی زاده ایراد میکنید ، و این عتبه را برای خدمتگزاری بمملکت ایران یکی از اصول خدمتگزاری میدانم ، اینها مردمانی بودند و هستند و نشان دادند گفت . تپی دست مردان هر حوصله بیابان نوردان بی قافله نگوئی که بر آب قادر بنید که بر شاطی نزل و مستقیمند سه سال تقی زاده وزارت مالیه کرد چه داشت (اسکندری - ۶۵۰ میلیون لیره داشت) و چه کرد و چه دارد ؟ این حرفها مزخرف است آقا ، هیچ چیز ندارد آمد بر بساط ندارد یک جامی فرمایند خاک زمین ارزشی ندارد چیزی ارزشی دارد که بهر حال در آنجا ساکنند یعنی مردمان یک خاک و زمین هستند که ارزش دارند و بایستی در فکر حفظ آنها بود ، از طرف دیگر میفرمایند اقتضای مملکت ما طوری است که اگر یک دیوار گلی خراب شد دیگر کسی جایش نمی سازد اما هر دفعه پشت این تریبون تشریف آوردند همان مردمانی را که میفرمایند ارزش این مملکت بآن مردم است دانه دانه میخوانند بپرند و درو کنند و جلو بروند که ایران بشود قاعا صاف و کسی باقی نماند غیر حضرت والا ، دیوان کشور حکم بدهد که آقای جم آیا مجرمند یا نیستند ، بالاتر از دیوان کشور مجلس شورای ملی است . همان آقای مشیرالدوله که ایشان خودشان را میخوانند باو بچسبانند و در جامعه عنوانی پیدا بکنند دست آقای جم را گرفته آوردند اینجا و معرفی کردند . این همان مجلس شورای ملی است که چندین دوره بایشان رای اعتماد داده خوب حالا من میدانم این چه شکل است اگر مجلس شورای ملی تصمیماتی که میگیرد محترم است و خوب رای داده است همان موقعی که ایشان وزیر کشور بودند باز هم مورد

اعتماد مجلس قرار گرفتند بعد رای به نخست وزیری ایشان هم داده شد اگر ما بگوئیم آراییکه مجلس شورای ملی بدولت داده است نسبت به نخست وزیری ایشان لازم الاجرا نبوده است ، و اگر معتقد بشویم که در آرائی که مجلس شورای ملی بایشان داده است بایستی خللی وارد بشود خوب در تصمیمات همه وزرای آن دوره هم بایستی خللی وارد بیاید . بر طبق مقررات مملکت مجلس هائی انتخاب شده و تصمیماتی گرفته قوانین وضع کردند اقداماتی بعمل آمده ، وزرای روز در مقابل مجالس روز مشغول بودند ، مجالس هم تصمیماتی درباره اقدامات وزرای وقت کردند ، حالا بنده نمیدانم چطور ممکن است گفت به آراییکه مجلس آنوقت داده است ایرادی وارد است ؟ یا آن آراییکه باشخاص در مقابل عملیاتشان داده اند بآنها ایراد وارد است ؟ بنده نمیدانم مقصود چیست بهر صورت فصل مشبعی هم در باب مشهد مقدس رقم ایراد فرمودند بنده نمیدانم ، کسی مخالف نیست ، احترام این مقامات مقدس بجای خودش محفوظ است ، همه کس هم البته در برابن ارادت دارد و وظایفش را اجراء میکند و احترام خودش را بجا میآورد ، ولی حالا فی الواقع ایشان از لحاظ انجام یک وظیفه دینی یک مطالبی را اینجا بیان فرمودند بنده نمیدانم عقیده اش اینست یا نه ؟ خلقی زبان بدعوی عشقی گشوده اند ای من غلام آنکه دلش با زبان یکی است یک مطلب دیگری که بنده نمیدانم باصطلاح امروزه روزنامه نویسیا کابوس شده برای آقای عباس میرزا این نفت است (ملک مدنی - میرزا نفرمائید) بله آقای اسکندری ، اعتبارنامه تقی زاده مطرح است میفرمایند نفت چه شد ، برنامه آقای قوام - السلطنه مطرح است موضوع نفت است ، از شیخ بحرین یاد میکنند بمناسبت این که رفته بکنفرانس نفت ، از مبارزه دو دولت روس و انگلیس قبل از ۱۹۰۷ مذاکره میکنند مربوط میشود به امتیاز دارسی ، بالاخره هر چه پیش میآید موضوع نفت است ، بنده نمیدانم چرا این نفت همه جا ایشان را تعقیب میکند ؟ چیز غریبی است بهر حال در همه جا مدام راجع به نفت چیزی میگویند دیگر نمی دانم چه عرض کنم ، هر چه پیش آید به پیشم باز بندهم توئی . این چیز غریبی است که ما تمام امور را بخواهیم با نفق حل کنیم (نخست وزیر - کافی است آقا) بسیار خوب فقط یک اصلاح تاریخی خواستم عرض کنم در مطالبی که فرمودند ، اصلاح تاریخی این بود که ایشان فرمودند وقتیکه همدانم تر کمن جای لنو شد آنوقت که بنده جزو دولتها نبودم خصوصا از لحاظ فکر یک حقیقتی عرض کنم فرمودند دولتها کوتاهی کردند ناختمتی کردند و آمدند باز کابیتولاسیونرا باقی گذاشتند در صورتی که اینطور نبود عهدنامه تر کمان جای مبنای عهد نامه هائی بود که دولت ایران با سایر دول گذاشته بود یعنی ممالک دیگر آمدند استناد کردند بشرط دول کلمه الوداد و گفتند که چون روسیه در اینجا حکایت لاسیون دارد ما هم بایستی داشته باشیم اما اتفاقا بعد از آن با چند دولت دیگر که منجمله اسپانی بود یک قرار داد گذاشتند و موضوع کابیتولاسیونرا در آنجا نقل کردند ولی یک عهدنامه جداگانه ای بود و این دلیل وقتی عهد

نامه تر کمانچای از بین رفت دولتها یک قرار دادهای جدا گانه داشتند باستثناء قرار داد خودشان کابیتولاسیون را میخواستند و سایر دول هم خواستند باز بهمان شرط دول کلمه الوداد کابیتولاسیون باشد خواستم عرض کنم که دولتها قصوری نکرده اند وجه بیان در این امور از بنده و جنابهای خیلی بیشتر بود (آصف - جناب آقای نخست وزیر در روز به بنده گفتند اطاعت کردم شما هم اطاعت بفرمائید) عرض بنده فقط در باب این شرط بوده در باب طلا گفتند در امتیازنامه شرکت نفت ایران وانگلیس است خواستم عرض کنم وزارت دارائی هم متوجه بوده و مدام هم اقدام کرده ایم و از طرف دولتها اقدامات جدی هم شده و نتیجه هم گرفته ایم در دوره جنک بنا بر قرارداد مالی ایران وانگلیس که بتصویب مجلس شورای ملی هم رسیده است میبایستی کلبه لیره هائیکه دولت ایران دارد بر ترتیب مقرر در عهد نامه در قرار داد مالی تبدیل شود شصت در صدش بطلا البته این شرط هم مشمول همان مقررات شده و طلا گرفته اند بعد از آنهم یکمرتبه قرار داد یکمرتبه دیگر در سال گذشته بود که بامر آقای رئیس الوزرا (فرموده آقای دکتر شفق نخست وزیر) این عمل دوام پیدا کرد و بعد از ۱۴ روزه چون قابل تبدیل بنا بود باشد در یک چند روزی هم مجری بود لیره بدلار و باالطبع بطلا با وجود این از طرف وزارت دارائی در همان موقع نوشته شد که کلبه اختیارات و حقوقی که دولت ایران بموجب همین ماده ای که آقای اسکندری اشاره کردند محفوظ است و مادر موقع محاسبه البته در نظر خواهیم گرفت بعد از آنهم که آن تبدیل بیک صورتی از بین رفت مجددا تعقیب کردیم و البته در آتیه به حساب میآوریم خواستم عرض کنم که قبل از توضیح جنابهای ما این عمل را کردیم ، در باب اراضی هم که فرمودید اراضی هم همینطور است آن هم البته نظری که دارید تا بحال رعایت شده و بعد از این هم رعایت خواهد شد چنانکه عملا هم ملاحظه میکنند چیزی نبوده است که برده باشند یک چیزهای خیلی مختصری هم که بعد از این معلوم میشود که بدر دشان نیغورود بر حسب تصویبنامه هیئت وزراء برده اند که نه قیمت زیادی داشته و حتی در یک موردش تعهد کردند بپرند تکمیل کنند و برگردانند البته آن نظراتان بسیار صحیح است حقوق دولت و کلبه مطالبات محفوظ است و باید محفوظ هم باشد و بعدا هم محفوظ خواهد ماند

رئیس - آقای جم وزیر جنک
حالاتی بین کردند اگر چه اول نظر ما این بود که بگفته گذشتگان خودمان عمل کنیم و خاموش باشم ولی باندازه ای حملات ایشان ناروا و غیر حقیقی بود که مجبور شدم چند کلمه عرض کنم ایرادهائی که بنده وارد آوردند این بود که من عضو انجمن یا حزب آهن بودم ، یکی اینکه حکم قتل مرحوم مدرس نایب رئیس مجلس را من دارم دیگر بمباردمان کبیرضا را بنده دستور دادم ، اول آقایان میدانند موقعی که کودتا شد در آن موقع من خزانه دار مملکتی بودم در کابینه مرحوم مشیرالدوله و وزارت آقای حکیم الملک حکیمی و هیچ از مسئله کودتایا این جریاناتی که ایشان گفتند بنده اطلاعی نداشتم و دخالتی هم نداشتم چنانچه بعد از

گودتا من خودم از اشخاصی بودم که توقیف شدم بعد مرخص شدم و آزاد شدم اما در باب قتل مدرس بنده امروز از ایشان میشنوم ، بهترین شلده همین دوسیه های دادگستری است که بدقت تهیه شده است و کسانیکه در این امر داخل بودند یا اینکه دخالت داشتند و مسئولیت داشتند در دوسیه های دادگستری منعکس است اما راجع به بمباردها آستانه که گفتند عقاید ضد مذهبی من معرک شده است که من چنین امری کرده باشم این را بنده جداً تکذیب میکنم من ابداً دخالتی در امور نداشتم (صحیح است) و به علاوه میگویند که من دستور دادم بنظامها که آنجا را بمباران کنند و آن اعلامیه هم که بمنوان سند اینجاقرائت کردند خود آن دلیل است بر اینکه آنجا اشخاصی طرف شدند با نظامها و نظامها هم دفاع کردند ، البته در يك دعوائی اشخاصی ممکنست کشته شوند از طرفین ، من اطلاعی ندارم ، اما عقاید مذهبی من نسبت بمقام مقدس حضرت رضا صلوات الله علیه تمام اهالی مشهد شاهد هستند که از من صدیقتر و خدمتگذارتر کسی را نداشتم نه اینکه فقط در خراسان این عقیده را دارند در تمام هیات عالی هم از مقامات روحانی سؤال میکنند دارای چه عقیده ای هستم فقط يك خوشبختی بنده دارم و آن اینست که در مدت متدادی خدمات در دولت فقط يك اعتراض بن من شده است و آنهم بتوسط آقای عباس میرزای نمره ۱۶ است که يك خرده حسابی بامن دارند برای اینکه دولت مصر (چون ایشان يك مصاحبه ای کرده بودند و خودشان را رئیس حزب توده یا نمایانم کمونیست ایران نشان داده بودند و همین مسئله موجب سوء ظن دولت مصر شده بود) او را میخواهند از آنجا بیرون کنند و من نمیتوانستم او را آنجا حفظ کنم ، از من ناراضی هستند

مهندس رضوی - اگر یکنفر وزیر یکنفر وکیل يك چیزی نسبت بدهد باید سلب مصونیت کنند رسیدگی کنند اگر عباس میرزا جاسوس است که مانعیتوانیم ایشان را اینجا قرار بدهیم والا آقای جم وزیر جنک مرد محترمی هستند .

رئیس - آقای دهقان .

دهقان - بنده با اینکه در صف اقلیت هستم و اقلیت یعنی مخالف دولت ولی میخواهم تأیید کنم سلیقه جناب اشرف آقای قوام السلطنه را در انتخاب وزرایشان و هیچ ایرادی بهیچیک از وزرای ایشان نیست و همه مورد احترام ما هستند (صحیح است) آقا خیلی متشکرم که ببنده اجازه صحبت دادند ، آقا بنن اتهامی وارد کردند باید مقدمه عرض کنم آقای اسکندری در تاریخ ترین دوره و سخت ترین وضعیت من يك شه برای احقاق حق وظیفه خودم را انجام داده ام و مبارزه خودم را در این مملکت کرده ام بشهادت تمام افراد و اهالی این مملکت و اعتراض های شاهنامه از میدان بیرون نمیکند آقای اسکندری بنده افتخار میکنم که بتأثر این مملکت خدمت کرده ام (صحیح است) و باین وسیله فرهنگی حس میهن پرستی و شاهدوستی و اخلاق حمیده و صفات پسندیده را در مردم ترویج کرده ام خدمات من مورد توجه مقامات دولتی مملکت است بزرگترین نشان را وزارت

فرهنگ برای این خدمات فرهنگی بمن داده است افتخار میکنم آقای اسکندری که برای ایرانی بدستور ایرانی و بمعیت ایرانی بازی میکنم نه بمعیت خارجی و بدستور خارجی . راجع بایرا فرمایشی فرمودند يك توضیحی را بایستی برای آقایان عرض کنم چون این مکرر در روزنامه ها بحث شده و گمان میکنم آقایان بی میل نباشند صحبت بشود چون گفتند که بنده ایرا را میخواستم بخورم و ایشان جلو گیری کردند ایرا را همه وضعش را دیده اید در زمانی که آقای ابتهاج شهردار تهران بودند برای اینکه این ساختمان را از این وضعیت نجات بدهند آمدند طرحی پیشنهاد کردند که این ایرادا یعنی آن قسمتی که مربوط بشهرداری باشد نه ملکیت حسن و حسین و غیره طرح و سندش هست قرار شد که اینجا ملک شهرداری باشد مال شهرداری باشد و ه نفر اینجا را اداره بکنند از آن ه نفر یکنفر هم بنده بودم در اولین صورت مجلس که نوشتیم نوشتیم که ما ه سال باید بی حقوق برای اینجا کار کنیم تا بتوانیم این ایرا را از وضع آشفالاندنی نجات بدهیم آمدیم نشستیم حساب کردیم دیدیم که پول میخواهد پیشنهاد کردیم اجازه بدهید شهرداری این ایرا را قیمت کند سرمایه خودش را بگذارد بقیه مخارج را هم ما از بیرون تحصیل بکنیم و اینجا را ما تعمیر بکنیم شهرداری اینجا را قیمتی که برایش تمام شده بود در سهمش گذاشت و ما برای اینکه از بیرون پول بگیریم در قیمت متوسل شدیم ببنده گمان علیحضرت همایونی علیحضرت همایونی هم که در تمام موارد نشان دادند که حسن نیت دارند و نخواهند که يك همچین ساختمانی خراب بشود يك میلیون و پانصد هزار تومان خرج اینجا را که پیش بینی شده بود تعهد فرمودند که بپردازند که ماهیت مدیره بدون حقوق که آقای شهاب خسروانی هم گویا درش بودند اینجا را تأسیس بکنیم و مخصوصاً هم ذکر کردیم که اگر روزی این شرکت بهم خورد و منحل شد صاحب پول یعنی صاحب يك میلیون و پانصد هزار تومان که علیحضرت همایونی باشند بنام مؤسسات خیریه قرار شد بدهند صاحب این پول حق به بنا و بساختن و بزمین نداشته باشد و بنا و ساختمان و زمین متعلق بشهرداری باشد در صورت انحلال شرکت ، تا این حد هم رعایت منافع شهرداری شد آقای ابتهاج تشریف بردند آقای نریمان تشریف آوردند برای این کار به ماها اعلام جرم کردند ما دیدیم کار خوب در این مملکت نباید کرد ، چك يك میلیون و پانصد هزار تومانی را بردیم حضور علیحضرت همایونی تقدیم کردیم گفتیم این کار از ما ساخته نیست ، شما آقای اسکندری آنوقت نبودید پولهای شرکت بیه را برداشته بودید برفته بودید بمصر و رفقای شما آنهایی که من با آنها مبارزه میکردم خواستند که برای من پرونده بسازند ولی من در تمام دوره زندگی يك لکه سیاه ندارم ، دزدی نکردم ، مال کسی را نبردم و نتوانستند برای بنده پرونده سازی بکنند افتخار میکنم که خواستیم در اینجا خدمتی بکنیم . رفقای شما نگذاشتند این هم توضیح بنده .

رئیس - آقای عباس میرزا بموجب ماده ۱۰۹ اجازه خواسته اند (بعضی از نمایندگان - ۱۰۹ ندارد) پیشنهاد کفایت مذاکرات هم رسیده است قرائت میشود (بشرح زیر قرائت شد)

کفایت مذاکرات را پیشنهاد میکنیم مهندس خسرو هدایت - صادقی

عباس اسکندری - در صورتیکه اجازه میفرمائید در جلسه آتی بنده اخطار را عرض میکنم

صادقی - اجازه بفرمائید بنده هرايضم را بکنم ، تقریباً دوام و نیم است مجلس افتتاح شده است قریب سه هفته هم هست که روی برنامه دولت ما مذاکره کرده ام با امان نظر بدوره های گذشته دیده میشود که در هیچ دوره ای و در هیچ وقتی از ایام مشروطیت سابقه نداشته است که نسبت به برنامه دولت اینقدر مذاکره شده باشد قریب ده پانزده نفر اسم نوشته اند و همه شان هم میخواهند صحبت کنند ایندفعه برای اینکه از طرف اقلیت گفته نشود که اکثریت مخالف بود با بیانات اقلیت این بود که اکثریت موافقت کرد با اینکه هر کس هر مطلبی دارد بگوید و بنده بنوبه خود متأسفانه باید اقرار بکنم که در ظرف این چندروزه هر چه گفته شد محققاً ضرر مملکت و ضرر دولت و ضرر مردم بود (صحیح است) هیچیک از آنها بنفع نبود امم از آنها نیکه مخالف گفت یا موافق گفت همه اش باطل بود (صحیح است) بنده عرض میکنم آقا چقدر میخواهید مذاکره کنید مذاکره جز اینکه دولت و مجلس را معطل بکنند و کارهای فوری و فوری بمانند هیچ نتیجه دیگری ندارد بنده استدعا میکنم از آقایان نمایندگان موافقت بفرمائید با کفایت مذاکرات و برنامه دولت رای گرفته شود.

رئیس - آقای فرامرزی مخالفید ؟ بفرمائید

فرامرزی - عرض کنم حضور مبارک شما اینجا مطالبی گفته شد که خیلی مکرر بود و يك مطالبی هم میبایست گفته شود که گفته نشده است مثلاً در بعضی قسمتها يك حملاتی شده که میبایستی جواب داده شود و یکی از آنها راجع به بانك صنعتی صحبت هائی شده چکس جواب نداد و بنده خودم از لحاظ اینکه جز هیئت نظار بانك هستم میخواستم جواب بدهم حال اگر چنانچه مجلس به بنده اجازه میدهد که بعد از آنکه رای داده شد من حرفهایم را بزنم . (بسیار خوب)

رئیس - عده برای رای کافی نیست .

صادقی - آقای رئیس ما میشینیم که آقایان بیایند رای بدهیم .

رئیس - یکنفر پیشنهاد کرد مخالفت هم شد باید اگر عده کافی شد رای بگیریم و الا جلسه را ختم کنیم اینجا يك عده هستند که نمیآیند الان حاضر هستند اگر میخواهند بیایند (اکثریت حاصل نشد) بنابراین جلسه را ختم میکنیم جلسه آینده روز یکشنبه ساعت ۸ صبح (مجلس دوساعت بعد از ظهر ختم شد) رئیس مجلس شورای ملی - **رضاحکمت**

اخبار مجلس

روز سه شنبه هفتم مهرماه ۱۳۲۶ ساعت پنج بعد از ظهر کمیسیون بودجه بدوای بریاست آقای میرسید علی بهبهانی و بعد بریاست آقای دکتر بقائی تشکیل در اطراف کلیات بودجه مملکتی مذاکراتی شده چون مقرر شده بود آقایان نظریات خودشان را برای اصلاح بودجه ها و حذف هزینه های زائد و تجملی بکمیسیون بدهند آقای شهاب خسروانی نظریات خودشان را تهیه و قرائت نمودند چون کمیسیون قابل مطالعه تشخیص داد قرار شد چاپ و پس از توزیع مطرح شود و سپس مذاکراتی در اطراف قیمت قند و شکر و سایر مایحتاج زندگی به عمل آمده در خانه بر حسب پیشنهاد آقای دکتر شفق قرار شد جلسه بعد در اطراف مسائلی بحث شود که در هذه السنه قابل اجراء است و ساعت هشت جلسه ختم شد .

رئیس اداره کمیسیونها
روز پنجشنبه ۹ مهر ۳۲۶ دو ساعت قبل از ظهر شنبه اول بریاست آقای زمین اسفندیاری تشکیل چون آقای امیر تیمور از مخبری شعبه استعفا داده بودند بجای ایشان رای گرفته شد آقای نراقی با کثرت ۱۴ رای از ۱۴ رأی بسمت مخبری شعبه اول انتخاب شدند .

رئیس اداره کمیسیونها و شعب
روز یکشنبه ۱۲ مهرماه دوساعت ونیم قبل از ظهر شعبه چهارم بریاست آقای رفیع تشکیل پرونده انتخابات اردبیل که بسو کمیسیون رجوع شده بود مطرح گزارش سو کمیسیون دائر بصحت انتخابات و نمایندگان آقای با تامل قلیچ قرائت پس از مذاکراتی بر حسب پیشنهاد آقای رحیمیان قرار شد در جلسه بعد از آقای امامتانی دعوت شود که در شعبه حاضر شده و چنانچه در اطراف انتخابات آنجا توضیحاتی دارند بفرمایند و جلسه آتی بروز یکشنبه ۱۹ سه ونیم قبل از ظهر موکول شد .

رئیس اداره کمیسیونها و شعب

تصویب نامه ها

شماره ۱۳۸۵۲ - ۳۲۶۷۷۷
وزارت کشور
هیئت وزیران در جلسه ششم مهر ماه ۱۳۲۶ طبق پیشنهاد شماره ۵۵۸۳۲ - ۲۴۰۷۸ وزارت کشور ۶ تن آقایان کارمندان دوره چهارم انجمن شهرداری قاین بترتیب زیر ،
محمد ابراهیم آذری - حاج سید زین العابدین قائمی - محمد علی صابری - حاج محمد ولی موسوی محمد حسن بقرات - حاج محمد علی ضیائی تمین و تصویب نمودند .
تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است
۳۷۸۷ - از طرف نخست وزیر

شماره ۱۳۹۶۰ - ۲۲۶۷۷۷
وزارت جنگ
هیئت وزیران در جلسه ششم مهر ماه ۳۲۶ بر حسب پیشنهاد شماره ۴۹۳۲۱ - ۵۵۱۰ وزارت جنگ و بر طبق تصمیم کمیسیون باز نشستگی و مستمری منقده در ژاندارمری کسل کشور تصویب نمودند که وظیفه وراث قانونی ستوان یکم سید علی فاطمی که در تاریخ ۲۷/۸/۲۴ در راه انجام وظیفه مقتول گردیده از تاریخ ۲۸/۸/۲۴ بشح زیر :
عذرا متینی ۲۶ ساله عیال مقتول ۷۰۰ ریال
سروش فاطمی ناسبتی ۴ ساله پسر مقتول ۷۰۰ ریال
از صندوق باز نشستگی ارتش پرداخت و مراتب در فرمان عمومی ارتش درج شود . ضمناً افسر مذکور از تاریخ ۲۶/۸/۲۴ طبق فرمان ۴۹ ژاندارمری کل کشور مستند بفرمان ۵۵۰۵ ارتش بدرجه سروانی منتخر گردیده و وراث افسر شهید طبق ماده ۱ فرمان ارتشی ۵۵۵۶ از تاریخ ۲۶/۸/۲۴ هر يك از ورثه ماهانه استحقاق دریافت مبلغ ۱۰۰ ریال را دارند .

تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است
م - ۳۷۸۶ از طرف نخست وزیر
شماره ۱۳۱۵۶ - ۲۶۶۲۴
وزارت دادگستری
در تعقیب تصویب نامه های شماره ۱۷۱۰ - ۴۸۰۴۲ و ۲۲۵۰ - ۷۶۲۱ (۱۱ - ۴۱۲۶) هیئت وزراء در جلسه ۲۱ شهریور ماه ۱۳۲۶ طبق پیشنهاد شماره ۲۵۷۱۰ وزارت دادگستری تصویب نمودند که مدت مقرر در تصویب نامه شماره ۷۶۱۲ (۱۶ - ۱۳۲۶) از اول مهرماه برای مدت پنجماه دیگر که منتهی تا آخر بهمن ماه ۳۲۶ میشود تمدید شود و قیدی که راجع بعدم قبول عرضحال در آن آن تصویب نامه شده است لغاً میشود و وزارت دادگستری مکلف است که قانون تمین تکلیف موجر و مستأجر در نظر یکماه برای تقدیم بمجلس شورای ملی بهیئت وزراء پیشنهاد نماید .

تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است
م - ۳۷۹۳ از طرف نخست وزیر
شماره ۱۴۴۳۸ - ۲۶۶۷۷
وزارت اقتصاد ملی
پیرو تصویب نامه شماره ۲۴۰۴ مورخ ۴ تیر ماه ۱۳۲۷ و تصویب نامه مورخ ۱۶ آبانماه ۱۳۱۲ هیئت وزیران در جلسه ششم مهرماه ۱۳۲۶ بنا بپیشنهاد شماره ۱۳۹۲ - ۱۰۱۵۲ وزارت اقتصاد ملی تصویب نمودند :
۱ - سفارش دادن و وارد کردن رنگ های ترکیبی غیر مجاز منوط بتحصیل پروانه قبلی از وزارت اقتصاد ملی میباشد هر نوع رنگهای غیر مجاز که بدو تحصیل پروانه وارد کشور شود مشمول قانون قاچاق خواهد بود .
تبصره - اشخاصی که تا این تاریخ رنگ های غیر مجاز سفارش داده و یا در گمرکات موجود دارند موظفند که منتهی تا ۲ ماه صورت مشروح آنها را با اسناد مثبت (ورقه گشایش اعتبار و یا گواهی نامه

شماره ۱۳۸۵۰ - ۲۶۶۷۷
وزارت کشور
هیئت وزیران در جلسه ششم مهر ماه ۱۳۲۶ طبق پیشنهاد شماره ۵۵۸۲۷ - ۲۳۴۲ وزارت کشور شش تن آقایان کارمندان دوره هفتم انجمن شهرداری بیرجند بترتیب زیر ،
محمد مهدی صمدی دکتر عبدالملی احمدی محمد رضا سپهری محمد تقی نوربخش تمین و تصویب نمودند .
تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است
م - ۳۷۸۸ از طرف نخست وزیر
شماره ۱۲۸۸۰ - ۲۶۶۷۷
وزارت دارائی
هیئت وزیران در جلسه ششم مهر ماه ۱۳۲۶ طبق پیشنهاد شماره ۴۶۷۲۶ - ۲۴۲۰۹ وزارت کشور و موافقت وزارت فرهنگ تصویب نمودند که از ایل فروردین ۱۳۲۶ وجوه حاصله از عوارض فرهنگی که برابر تصویب نامه شماره ۸۰۳۵۹۰ - ۲۵۰۹۹ مقرر شده در اختیار اداره فرهنگ خوزستان گذارده شود به اختیار خود اداره فرهنگ خرمشهر واگذار گردد تا بصرف ساختمان دبستان های شهرستان مذکور برسد .
تصویب نامه در دفتر نخست وزیر
م - ۳۷۹۰ از طرف نخست وزیر

موجودی در گمرک) برای اخذ پروانه با اداره کسل شیبیائی ورنک تسلیم نمایند .
۲ - وزارت اقتصاد ملی موظف است سهمیه وزنی رنگ های ترکیبی غیر مجاز را با در نظر گرفتن احتیاجات ضروری کشور برای هر سال تمین و در اسفندماه سال قبل با اطلاع عامه برساند .
از این سهمیه احتیاجات ضروری کارخانجات مصرف کننده حقیقی تأمین و ما بقی در درجه اول بین نمایندگان کارخانه های رنگ سازی که متخصص رنگریزی در مرکز و ولایات داشته باشند و در درجه دوم بین بازرگانانیکه دارای سابقه و دفاتر منظم برای رنگهای غیر مجاز میباشد با در نظر گرفتن تقاضای آنها و بتناسب سوابق و رنگ های نسجی ثابتی که سال قبل وارد نموده اند تقسیم خواهد شد .
تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است
م - ۳۷۸۳ از طرف نخست وزیر
شماره ۱۴۴۴۲ - ۲۲۶۷۷
وزارت دارائی
هیئت وزیران در جلسه ششم مهر ماه ۱۳۲۶ با پیشنهاد شماره ۲۷۱۳۴ - ۵۰۳۷۱ وزارت کشور تصویب نمودند که از تاریخ صدور این تصویب نامه عوارض حنا روسمه موضوع ماده ۴ تصویب نامه شماره ۲۰۹۶۴ شرح زیر اصلاح :
از بهای حنا و روسه صادره صدی دو از صادر کنندنده و بنفع شهرداری دریافت شود
تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است
م - ۳۷۸۲ از طرف نخست وزیر
شماره ۱۳۸۵۰ - ۲۶۶۷۷
وزارت کشور
هیئت وزیران در جلسه ششم مهر ماه ۱۳۲۶ طبق پیشنهاد شماره ۵۵۸۲۷ - ۲۳۴۲ وزارت کشور شش تن آقایان کارمندان دوره هفتم انجمن شهرداری بیرجند بترتیب زیر ،
محمد مهدی صمدی دکتر عبدالملی احمدی محمد رضا سپهری محمد تقی نوربخش تمین و تصویب نمودند .
تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است
م - ۳۷۸۸ از طرف نخست وزیر
شماره ۱۲۸۸۰ - ۲۶۶۷۷
وزارت دارائی
هیئت وزیران در جلسه ششم مهر ماه ۱۳۲۶ طبق پیشنهاد شماره ۴۶۷۲۶ - ۲۴۲۰۹ وزارت کشور و موافقت وزارت فرهنگ تصویب نمودند که از ایل فروردین ۱۳۲۶ وجوه حاصله از عوارض فرهنگی که برابر تصویب نامه شماره ۸۰۳۵۹۰ - ۲۵۰۹۹ مقرر شده در اختیار اداره فرهنگ خوزستان گذارده شود به اختیار خود اداره فرهنگ خرمشهر واگذار گردد تا بصرف ساختمان دبستان های شهرستان مذکور برسد .
تصویب نامه در دفتر نخست وزیر
م - ۳۷۹۰ از طرف نخست وزیر

انتخابات واحکام

دروزارت دادگستری

رئیس دادگاه جنحه کرمان	آقای رضا هدایتی	۲۶۶۱۰
کارمند منتظر خدمت	ابوطالب مظفری	۲۶۶۱۴
رئیس دادگاه تجدید نظر املاک واگذاری	مرتضی ویشکائی	»
معاون اول دادرسی دیوانکیفر	محمد حسین موسوی امین	»
کارمند منتظر خدمت	محمود منشی زاده	۲۶۶۱۵
دادیار دادرسی دیوان کیفر	علی اصغر شریف	۲۶۶۱۱
بازیرس شعبه سوم دادرسی تهران	قریش قریشی	۲۶۶۱۷
دادیار دادرسی شهرستان تهران	زکی حسینی	»
امین دادگاه بخش شهرداری قم	عبدالله سیاح پور	۲۶۶۱۸
امین دادگاه بخش گلپایگان	محمد ابراهیم اسلامی	»
دادیار دادرسی یزد	ابوالفتح ژند	»
کارمند منتظر خدمت	محمد هاشمی نائینی	»
مستشار دادگاه استان پنجم	طهماسب رفیعی	»
رئیس دادگستری پروجر	محمد رشید گودرزی	»
کارمند منتظر خدمت	علی اکبر مقبول	۲۶۶۲۱
»	محمدعلی وفا شریعتی	»
»	نعمت‌الله آشتی	»
»	حسن ارشادی	»
»	صادق صادق کوری	»
»	غلامرضا داوریان	»
»	ناصر محامدی	»
»	جعفر دبیر وزیری	»
»	صفی‌الله بلاغ	»
»	حسین پایانی	»
»	جعفر مجتهدی	»
»	علی یارسی پور	»
»	محمد تقی حامد پور	»
»	ابوالفضل صدر	»
»	جواد لطفی	۲۶۶۲۲
»	احمد داودی	۲۶۶۲۴
»	علی اکبر نجفی	»
»	محمد شوشتری	»
»	محمد طاهری	»
»	محمد فاضلی	۲۶۶۲۵
»	عبدالله ملک محمدی	۲۶۶۲۶
»	حسین سعیدی بیدختی	»
»	فتح‌الله یآوری	»
»	عبدالحسین فاطمی	»
»	عبدالرحیم اسپهبدی	»
»	موسی مجتهدی	»
»	رضا سادات گوشه	»
»	جواد اخوی	»
»	خسرو اکبری	»
»	محمد جعفر معزی	»
»	عباس جمفری	»
»	محمد طاهری	۲۶۶۳۰
»	نورعلی الهی	»
»	محمد رشاد	»
»	ابوطالب ابراهیمی	۲۶۶۳۱
»	محمد جلالی طباطبائی	»
»	جواد نخجیری	»
»	احسان‌الله نیکو	»
بسمت مستشاری دادگاه استان هشتم	رئیس دادگاه جنحه کرمان	
» ریاست دادگاه جنحه کرمان	کارمند منتظر خدمت	
» مستشاری دیوان کشور	رئیس دادگاه تجدید نظر املاک واگذاری	
» مستشاری دادگاه استان ۱ و ۲	معاون اول دادرسی دیوانکیفر	
» کارمندی علی‌البدل دادگاه شهرستان کرمان	کارمند منتظر خدمت	
» معاونت اول دادرسی دیوان کیفر	دادیار دادرسی دیوان کیفر	
» دادیاری دادرسی شهرستان تهران	بازیرس شعبه سوم دادرسی تهران	
» بازیرس شعبه سوم دادرسی شهرستان تهران	دادیار دادرسی شهرستان تهران	
» امانت دادگاه بخش گلپایگان	امین دادگاه بخش شهرداری قم	
» امانت دادگاه بخش تویسرکان	امین دادگاه بخش گلپایگان	
» بازیرسی شعبه ۲ دادرسی شهرستان کرمان	دادیار دادرسی یزد	
» دادیاری دادرسی شهرستان یزد	کارمند منتظر خدمت	
» ریاست دادگستری پروجر	مستشار دادگاه استان پنجم	
» مستشاری دادگاه استان پنجم	رئیس دادگستری پروجر	
» کارمندی علی‌البدل دادگاه شهرستان تهران	کارمند منتظر خدمت	
» ریاست شعبه ۱۴ دادگاه شهرستان تهران	»	
» دادیاری دادرسی شهرستان تهران	»	
منتظر خدمت	کارمند دادگاه نخستین املاک واگذاری	
»	کارمند علی‌البدل دادگاه شهرستان مشهد	
»	امین دادگاه بخش آمل	
»	کارمند علی‌البدل دادگاه شهرستان خرم آباد	
»	کارمند منتظر خدمت	
بسمت بازیرسی شعبه ۱ دادرسی آبادان	»	
» مستشاری دادگاه استان آذربایجان	»	
» مستشاری دادگاه استان ۱ و ۲	مستشار دادگاه استان آذربایجان	
» امانت شعبه ۳ دادگاه بخش مشهد	بازیرس شعبه ۱ دادرسی قوچان	
» امانت دادگاه بخش نهاوند	امین دادگاه بخش رودبار	
» کارمندی اداره دفتر بازرسی کل کشور	کارمند علی‌البدل دادگاه نخستین املاک واگذاری	
» مستشاری دیوان کشور	کارمند اصلی دادگاه تجدید نظر املاک واگذاری	
» امانت دادگاه بخش آمل	بازیرس شعبه یک دادرسی تبریز	
» دادستانی شهرستان زابل	رئیس دادگستری بیرجند	
» ریاست دادگستری بیرجند	رئیس دادگستری زابل	
» ریاست دادگستری زابل	دادستان زابل	
» بازیرسی دادرسی شهرستان تهران	رئیس دادگستری شاهرود	
» منتظر خدمت	بازیرس دادرسی شهرستان کاشان	
» امانت دادگاه بخش گناباد	دادیار دادرسی شهرستان مشهد	
» دادیاری دادرسی شهرستان مشهد	لسانسیه دانشکده حقوق	
» بازیرسی شعبه دوم دادرسی اراک	بازیرس شعبه ۲ دادرسی قم	
» بازیرسی شعبه سوم دادرسی قم	کارمند منتظر خدمت	
» بازیرسی قاجاق مشهد	بازیرس شعبه ۲ دادرسی اراک	
» بازیرسی دادرسی شهرستان سمنان	امین دادگاه بخش الیگودرز	
» امین دادگاه بخش الیگودرز	امین دادگاه بخش گناباد	
» کارمندی علی‌البدل دادگستری مشهد	دادیار دادرسی کرمانشاه	
» دادیاری دادرسی شهرستان کرمانشاه	بازیرس شعبه اول دادرسی زنجان	
» دادیار دادرسی شهرستان تهران (ریاست اداره امور سرپرستی تهران)	بازیرس دادرسی دیوان کیفر	
» دادیاری دادرسی شهرستان تبریز	دادیار دادرسی شهرستان گرگان	
منتظر خدمت	بازیرس دادرسی تهران	
»	دادستان شهرستان قم	
»	کارمند منتظر خدمت	
بسمت بازرسی قضائی در اداره نظارت	بازیرس شعبه دوم دادرسی یزد	
» امانت دادگاه بخش شهرستان یزد	امین دادگاه بخش شهرستان یزد	
» بازیرسی شعبه دوم دادرسی شهرستان یزد	دادیار دادرسی شهرستان رشت	
» دادیاری دادرسی شهرستان لاهیجان	دادیار دادرسی قزوین مأمور خدمت در دادرسی تهران	
منتظر خدمت	»	